

The Project Gutenberg eBook of Saarron murtaja, by Jules Verne

This ebook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this ebook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you'll have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

Title: Saarron murtaja

Author: Jules Verne

Release date: July 10, 2016 [EBook #52543]

Language: Finnish

*** START OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK SAARRON MURTAJA ***

Produced by Tapio Riikonen

SAARROSLINJAN MURTAJA

Kirj.

Jules Verne

Toinen, korjattu suomennos

Ranskan akademian palkitsema teos

KUOPIOSSA, U. W. Telén & C:o 1904.

SISÄLLYS:

- I. Laiva Delphin.
- II. Lähtö.
- III. Merellä.
- IV. Crockston osoittaa valtioviisaan kykyä.
- V. Iroquois'in kanuunankuulat ja miss Jennyn todistelut.
- VI. Sataman suu Sullivan-saaren vieressä.

VII. Etelävaltioitten kenraali.

VIII. Karkaaminen.

IX. Kahden tulen välissä.

X. Kotiintulo.

I.

Laiva Delphin.

Ensimmäinen virta, jonka aaltoja höyryaluksen rattaat panivat vaahtoamaan, oli Clyde. Tämä tapahtui 1812. Höyryaluksen nimi oli Komet ja se kulki säännöllisesti Glasgowin ja Greenokin väliä kuuden peninkulman nopeudella tunnissa. [Peninkulmilla tässä kirjassa aina ymmärretään Englannin peninkulmia, johon menee noin 5,5 kilometriä = 5,566 metriä.] Siitä ajasta asti on enemmän kuin miljoona höyryjä eli pakettiveneitä kulkenut ylös ja alas tämän Skotlannin virran uomaa pitkin, ja asukkaiden tuossa isossa kauppakaupungissa luulisi siis jo hyvinkin tottuneen näkemään ihmeitä höyrylaivaliikkeen alalla.

Kuitenkin olivat Joulukuun 3 päivänä 1862 Glasgowin likaiset kadut täytetyt lukemattomilla ihmislaumoilla, joissa oli laivanisäntiä, kauppiaita, tehtaanomistajia, työmiehiä, merimiehiä, naisia ja lapsia, kaikki matkalla erääseen suureen Kelvinnimiseen laivatelakkaan, jonka omistivat herrat Tod ja Mac Gregor. Tämä viimeksi mainittu nimi todistaa kyllin selvästi, että Skotlannin yläköläisten kuuluisista jälkeisistä oli tullut tehtailijoita ja että vanhain klanien kaikki entiset vasallit olivat luontuneet kelpoisiksi työmiehiksi. [Klaneiksi kutsuttiin Skotlannissa muinoin sukukuntien vanhimmat, joilla oli patriarkallinen valta heimokuntansa yli.]

Kelvintokka on muutamien minuuttien matkan päässä kaupungista Clyde-virran oikealla rannalla. Sen äärettömät alat olivat kohta uteliaiden katsojain vallassa. Ei yhtään tyhjää paikkaa ollut rantasilloilla, varvin muureilla eikä makasiinien katoilla. Joella liikkui kaikellaisia aluksia ristiin rastiin ja Gowanin kunnat vasemmalla rannalla vilisivät katsojia täynnänsä.

Ei täällä kumminkaan ollut hommana mikään erinomainen juhlallisuus; tahdottiin vain nähdä erään laivan lähtöä veistämöltä. Luulisipa Glasgowin asukkaiden olleen tottuneita näkemään tällaisia tapahtumia; mutta kentiesi Delphin — tämä oli Todin ja Mac Gregorin rakentaman aluksen nimi — oli jotenkin omituinen näöltänsä? Eipä ollutkaan, totta puhuaksemme. Se oli iso alus, noin viidentoista sadan tonnin kantavuutta, teräslevyillä peitetty ja jota suurella vaivalla ja äärettömällä kustannuksilla oli koetettu saada niin nopeakulkuseksi kuin mahdollista. Sen kone, tehty Lancefieldin työpajoissa, oli korkeanpainonkone, ja sillä oli viidensadan hevosvoiman nimellinen väkevyys. Sitä pani liikkeelle propelli kummallakin puolen perävannasta, jotka molemmat olivat aivan erillään toisistansa. Tämä oli ihan uusi, Dudgeon de Millwallin keksimä laitos, joka antaa aluksille suuren nopeuden samalla kuin sallii niiden pyörähtää ja tehdä kiertoliikkeen hyvin ahtaalla alalla. Mitä Delphinin uppomittaan tulee, ei se ollut erittäin suuri. Tuntijat eivät sen suhteen erehtyneet, ja he siitä syystä päättivät, että tämä alus oli aiottu käymään kohtalaisen syvillä vesillä.

Mutta kaikista näistä erityisistä asianhaaroista ei käynyt millään muotoa selville yleisön innostus ja osanotto. Delphinissä ei ollut mitään enemmän tahi vähemmän outoa nähtävää kuin monessa muussakaan aluksessa. Oliko siis sen lähtö veistämöltä yhdistettynä johonkin koneelliseen vaikeuteen, joka oli voitettava? Eipä niinkään. Clyde-virta oli jo helmoihinsa ottanut vastaan monta paljon kantavampaa alusta, ja Delphinin laskeminen vesille oli käypä niin mutkattomasti kuin suinkin maailmassa.

Vesi seisoi aivan tyynenä ja samassa silmänräpäyksessä kuin pakoveden aika rupesi tuntumaan, alkoivat laskemishommat. Kurikat paukahtivat yhtäaikaan kiiloja vasten, jotka olivat aiotut kohottamaan aluksen emäpuuta. Ennen pitkää tutisi koko tuo kookas rakennus, ja niin vähän kuin se kohosikin, havaittiin kumminkin sen järkkävän asemaltansa. Lipuminen alkoi, se kiihtyi kiihtymistänsä, ja muutamain silmänräpäysten perästä Delphin, jätettyänsä huolellisesti suopatun lavansa, sukelsi Clyde-virtaan, sakeiden valkoisten savutuprujen keskelle. Sen perä hetkahti joen mutapohjaa vasten, mutta kohahti sysäyksen synnyttämän jättiläisaallon harjalle, ja olisi tämä muhkea höyry vauhdissaan rusahtanut rikki rantasilloja vasten Gowanin luona, elleivät kaikki ankkurit jotka yht'aikaa heitettiin alas hirmuisella jytyillä, olisi ehkäisseet sen vauhtia.

Delphin oli onnellisesti ja hyvästi lähtenyt veistämöltä ja keinui nyt kauniisti virralla. Kaikki katsojat

taputtivat käsiänsä, aluksen nyt ollessa luonnollisessa elementissään, ja mahtavia hurraa-huutoja kuului molemmilta rannoilta.

Mutta mikä oli siis syynä näihin huutoihin ja mieltymyksen osoitukseen? Varmaan ihastuneimpain katsojain olisi ollut sangen vaikea selittää innostustansa. Mikä oli siis syynä siihen erityiseen mielenkiintoon, jonka tämä alus nostatti? Syynä oli vaan se salaperäisyys, johon sen tarkoitus oli verhottu. Minkälaista kauppaa varten se oli käytettävä, sitä ei tietty, ja jos sitä kysyit noilta erinäköisiltä, utelioilta ihmisjoukoilta, niin syystäpä taisit hämmästyä niistä erilaisista mielipiteistä, joita oli olemassa tästä tärkeästä asiasta.

Kuitenkin pitivät ne ihmiset, jotka olivat parempia tietoja saaneet, taikka jotka ainakin luulivat niiden joukkoon kuuluvansa, siinä yhtä että tällä höyryllä oli joku tehtävä toimitettavana siinä kauheassa sodassa, joka siihen aikaan tuotti turmiota Pohjois-Amerikan Yhdysvaltain väestölle. Mutta sen enempää he eivät asiasta tieneet, eikä olisi yksikään heistä saattanut sanoa, oliko Delphin kaappaajalaiva vaiko tavara-alus, oliko se liittoutuneitten aluksia vaiko Yhdysvaltojen laivastoon kuuluva.

"Hurraa!" — huusi joku, vakuuttaen, että Delphin oli rakennettu etelä-valtiota varten.

"Hurraa, hurraa!" — huusi toinen, vannoen, ettei nopeampaa laivaa ollut risteillyt Amerikan rantavesillä.

Ei siis tiedetty mitään varmuudella, ja jos joku taisi sanoa jotakin varmaa tässä asiassa, niin täytyi hänen olla joko osakas tai ainakin hyvin uskottu ystävä kauppahuoneelle Vincent Playfair ja Kumpp. Glasgowissa.

Vincent Playfair ja Kumpp. oli rikas, arvossa pidetty ja kokenut toiminimi. Sen päämies kuului vanhaan, kunniaassa pidettyyn sukuun, jonka suku-juuret joutuivat n.k. tupakkalordeista, jotka rakennuttivat kauneimmat korttelit kaupungissa. Nämä taitavat kauppamiehet olivat perustaneet etevimmät konttoorit Glasgowissa ja kävivät kauppaa tupakilla, jota toivat Virginiasta ja Marylannista. Ääretön varallisuus koottiin; uusi keskipiste kaupalle luotiin. Ennen pitkää tuli Glasgowista teollisuus- ja tehdaskaupunki; kehrutehtaita ja valimoja syntyi joka haaralla, ja muutamissa vuosissa oli kaupungin varallisuus noussut ylimmälleen.

Kauppahuone Playfair ja Kumpp. kumminkin pysyi uskollisena esi-isänsä toimekkaalle hengelle. Se antautui mitä rohkeimpiin keinotteluihin ja kannatti Englannin kaupan arvoa. Sen nykyinen päämies, Vincent Playfair, noin viidenkymmenen vanha, mielialtaan hyvin käytännöllinen ja varma, vaikkakin samalla uskalikko, oli laivain varustaja mitä puhtainta rotua. Kaikki, joka ei suoranaisesti koskenut kauppatoimia, ei häntä laisinkaan miellyttänyt, ei edes toimien valtiollinen puolikaan. Muuten oli hän kunniallinen ja rehellinen mies.

Kumminkaan ei hän voinut kerskailla siitä että hänen omissa aivoissaan oli syntynyt aate rakentaa ja varustaa Delphin laiva. Sen oli kokonansa keksinyt hänen veljensä poika, James Playfair, komea kolmikymmen vuotias mies ja rohkein laivuri yhdistetyn kuningaskunnan kauppalaivastossa.

Luettuansa vihan vimmoissa eräänä päivänä Tontine nimisessä kahvilassa Amerikan sanomalehtiä, teki James Playfair sedälleen varsin uskaliaan ehdoituksen.

"Setä Vincent" — sanoi hän jyrkästi sedälleen — "me saatamme ansaita kaksi miljoonaa vähemmässä kuin kuukauden ajassa."

"Ja mitä asiassa pannaan alttiiksi?" — kysyi setä Vincent.

"Laiva ja lasti."

"Eikö mitään muuta?"

"Pannaanpa niinkin, laivaväen ja kapteinin nahat, mutta niitä ei oteta lukuun."

"Voimmehan asiata aprikoida", — vastasi setä.

"Se on jo tehty", — jatkoi James Playfair.

"Olettehan lukeneet Tribune-, Newyork-Herald-, Times-, Enquirer de Richmond ja American Review-sanomalehtiä?"

"Olen, olenpa kaksikymmentäkin kertaa."

"Luuletteko siis niinkuin minäkin, rakas veljeni poika, että yhdysvaltioiden sotaa kestää vielä kauan?"

"Kyllä vielä kauan."

"Te tiedätte hyvin kyllä, kuinka tuo taistelu haittaa suuresti Englannin ja erittäinkin Glasgowin etuja."

"Ja erikoisesti Playfairin ja Kumppanin etuja" — keskeytti hänet setä Vincent.

"Erittäinkin heidän" — myönsi nuori kapteeni.

"James, siitä olenkin joka päivä levoton, enkä taida kauhistuksetta ajatella niitä suuria onnettomuuksia kauppaliikkeen alalla, mitkä tuo sota on aikaansaattava. Kyllähän huone Playfair ja Kumpp. on vakavarainen, mutta se on yhteydessä toiminimien kanssa, jotka voivat joutua vararikoon. Oih, hiisi vieköön nuo amerikkalaiset, olkootpa sitte orjuuden puolustajia tahi vastustajia!"

Jos Vincent Playfair, ihmiskunnan suuriin periaatteihin nähden, jotka aina ja joka paikassa ovat asetettavat edelle yksityisiä harrastuksia, tekikin väärin näin puhuessaan, niin hänellä yhtäkaikki oli oikeus katsella asiaa suoranaisesti kauppaedun kannalta. Tärkeintä Amerikan vientitavaraa ei saatukaan Glasgowin markkinoille. Pumpulinälkä, — The cotton famine — käyttääksemme tätä paljon merkitsevää englantilaista sananpartta, kävi päivä päivältä yhä uhkaavammaksi. Tuhansittain työmiehiä joutui elämään yleisen armeliaisuuden varassa.

Glasgowilla oli viisikolmatta tuhatta kehuukierrutinta, jotka ennen Yhdysvaltojen sotaa joka päivä valmistivat kuusisataa viisikolmatta tuhatta metriä pumpulilankaa, se on: viisikymmentä miljoonaa naulaa vuosittain. Näistä numeroista voi päättää, mitä selkkauksia oli syntyvä kaupungin teollisessa elämässä, kun raaka-ainetta kehuutehtaille miltei peräti puuttui. Vararikot kuuluivat päiväjärjestykseen, työt lakkautettiin kaikissa tehtaissa ja työmiehet kuolivat nälkään.

Tämän äärettömän kurjuuden näkeminen se saattoi James Playfairin ajattelemaan rohkeata yritystensä.

"Minä hankin pumpulia" — sanoi hän — "ja tuon sen tänne, maksakoon mitä maksaa."

Ja ollen kauppamies yhtä paljon kuin setä Vincentkin, päätti hän esittää tuumansa tavallisen kauppa-yrityksen muodossa.

"Kuulkaapa nyt tuumani, setä!"

"Annas kuulla, James!"

"Se on aivan mutkaton. Me rakennamme tavattoman nopean ja paljon kantavan aluksen."

"Se käy laatuun."

"Me lastaamme sen ampumavaroilla, ruoka-aineilla ja vaatteilla."

"Hyvä, hyvä!"

"Minä otan päällikkyyden höyryssä, jätän kaikki Yhdysvaltojen alukset jälkeeni, tunkeudun väkisin johonkin piiritettyyn satamaan Etelässä..."

"Myöt lastisi korkeaan hintaan liittoutuneille, jotka sen tarvitsevat" — sanoi setä innokkaasti.

"Ja palaan täydellä pumpulilastilla."

"Jonka antavat sinulle melkein ilmaiseksi."

"Aivan niin, setä. No, mitä arvelette asiasta?"

"Oiva tuuma, mutta kuinka aiot päästä läpi?"

"Kyllä se käy laatuun, jos minulla on hyvä laiva."

"Minä rakennutan sinulle mitä oivallisimman laivan. Entäs laivaväki?"

"Oh, sen kyllä hankin. Paitsi sitä en tarvitsekaan useampia miehiä kuin että voin laivani kulkua ja liikkeitä hyvästi hoitaa, — — — siinä on kaikki tyyni. Tässä ei tule kysymykseen tapella yhdysvaltalaisien kanssa, vaan jättää heidät kauas jälkeensä."

"Niinpä niin, me jätämme heidät kauas jälkeemme" — vastasi setä Vincent jäykällä äänellä, — "Mutta sanoppa minulle, James, mihin paikkaan Amerikan rannikkoa aiot laskea?"

"Tähän asti, setä, ovat muutamat alukset jo tunkeutuneet New-Orléansin, Willmingtonin ja Savannahin rantaan saarrostensa läpi, mutta minä aion käydä suoraan Charlestonia kohti. Ei yksikään Englannin alus ole vielä voinut tunkeutua sen ahtaisiin kulkuväyliin, paitsi la Bermuda. Minä teen niinkuin sekin, ja jos alukseni ei ole erittäin syvässä kulkeva, niin menen sinne minne Yhdysvaltojen alukset eivät voi seurata minua."

"Se on tosi" — sanoi setä Vincent — "että Charlestonissa on yltäkylän pumpulia. Sitä poltetaan, jotta siitä päästäisiin."

"Niinpä niin" — vastasi James — "ja mikä vielä on suurempi asia, kaupunki on miltei kokonaan saarroksissa, Beauregard on muonan ja ampumavarain puutteessa ja on maksava lastini runsaasti."

"Sinä olet oikeassa, poikani. No, milloinka tahdot lähteä?"

"Kuuden kuukauden perästä. Silloin pitää olla pitkiä öitä, talvi-öitä, jotta pääsisin helpommin läpi."

"Asia on päätetty."

"Päätetty!"

"Mutta vaiti, ymmärräthän?"

"Ei hiiskaustakaan."

Viisi kuukautta sen perästä lähti höyrylaiva Delphin Kelvinin veistämöltä kenenkään sen todellista tarkoitusta tietämättä.

II. Lähtö.

Delphinin varustus kävi ravakasti. Taklinki oli jo valmis; ei muuta puuttanut kuin korjata sitä ja tätä. Delphinillä oli kolme mastoa, kuunaripurjeille, joka oli miltei liikaa komeutta, se kun ei luottanut tuuleen, päästäksensä Yhdysvaltain risteilijöitä pakoon, vaan väkevään koneeseensa — ja siinä se teki oikein.

Joulukuun loppupuolella käväsi Delphin koetusmatkalla pitkin Clyde-virtaa. Vaikea on sanoa, kumpi oli tyytyväisempi, laivanrakennusmestari vai kapteeniko. Tämä uusi höyrylaiva kulki ihmeellisen hyvästi ja patenti logi [kone, jolla saadaan selville laivan nopeus] osoitti seitsemäntoista peninkulmaa tunnissa, johon nopeuteen ei yksikään englantilainen, ranskalainen tahi amerikalainen laiva vielä ollut tähän saakka päässyt. Varmaankin olisi Delphin kilpapurjehduksessa nopeimman aluksen kanssa päässyt voitolle.

Joulukuun 25 päivänä alkoi lastaus. Delphin pantiin rantalaiturin viereen, vähän alemma Glasgow-Bridgeä, tätä viimeistä siltaa, ennen kuin tullaan Clyden suulle. Siellä oli suunnattoman suuria makasiinia, jotka sisälsivät mahdottomia vaate-, ase- ja muonavaroja, mitkä nyt kaikki tuota pikaa katosivat Delphinin ruumaan. Tämän lastin laatu ilmaisi aluksen salatun tarkoituksen. Playfair ja Kump. eivät tainneet kauemmin pitää salaisuuttansa kätkeytyneinä, ja paitsi sitä ei saisi viipyä kauan, ennenkuin Delphin lähtisi merelle. Amerikalaista risteilijää ei ollut yhtään näkynyt Englannin kulkuvesillä. Ja kuinka voitiin asiata salassa pitää, kun tuli kysymys laivaväen hankkimisesta. Väkeä ei voitu pestä laivaan ilman että heille ilmoitettiin minne aluksen tuli lähteä. Matkan päähän päästyä oli kentiesi henki pantava alttiiksi, ja kun se oli tehtävä, niin tottapa teki mieli tietää miten ja minkä vuoksi.

Mutta nämä mahdollisuudet tulevaisuudessa eivät näyttäneet peljestyttävän ketään. Tarjottu palkka oli hyvä ja merimiehiä tulikin tarjokkaiksi, miehiä oivallisia, suuri joukko. James Playfairin oli vain työläs valita, mutta hän teki sen niin hyvin kuin taisi, ja neljänkolmatta tunnin perästä sisälsivät hänen laivarullansa kolmenkymmenen matruusin nimet, joista olisi ollut kunnia Hänen kaikkein armollisimman Majesteettinsa huvilaivalle.

Lähtö määrättiin tammikuun 3:ksi päiväksi, ja Delphin oli aivan valmis purjehtimaan joulukuun 31 päivänä. Ruumat olivat täpötäynnä ampuma- ja ruokavaroja ja hinkalot hiiliä. Lähtöä ei estänyt mikään.

Kun kapteeni tammikuun 2 päivänä oli laivassa heittäöksensä siihen vielä viimeisen tarkastavan silmäyksen, tuli eräs mies Delphinin köysiportaille pyytäen saada puhutella kapteeni James Playfairia. Eräs matruusi vei hänet nyt peräkannelle.

Hän oli vankka, hartiakas, uljas, punaverinen mies, jonka yksinkertaisissa kasvonpiirteissä vivahteli jonkin verran viekkautta ja iloisuutta. Hän ei näyttänyt ymmärtävän merimiehen ammattia ja hän

katseli ympärilleen niinkuin se, joka ei ole juuri tottunut laivan kantta tallailemaan. Kuitenkin oli hän olevinaan kuin merihärkä ainakin, tarkasteli Delphinin taklaasia ja heitteli ruumistaan sinne ja tänne, niinkuin merimiehillä tapana on.

Tultuansa kapteinin eteen katsoi hän vakavasti häntä silmiin ja sanoi:

"Kapteini James Playfairko?"

"Minä se olen" — vastasi tämä — "mitä tahdotte?"

"Päästä teidän palvelukseenne laivassa."

"Sijaa ei enää ole. Laivaväki on täysilukuinen."

"Vaikka kohta, yksi mies lisäksi ei tuottane teille häiriötä!
Päinvastoin."

"Niinkö luulet?" — sanoi Playfair, tarkastaen vierasta aina silmän pohjaan asti.

"Siitä olen aivan varma", — vastasi matruusi.

"Mutta kuka sinä olet?" — kysyi kapteini.

"Oiva merimies, ravakka ja luotettava poika, pelkäämätön ja häikäilemätön. Kaksi vahvaa kättä, semmoista kuin minulla on kunnia teille tarjota, eivät ole mikään huono asia laivassa."

"Mutta onhan muitakin laivoja kuin Delphin ja muitakin kapteinia kuin James Playfair. Miksi tulet juuri tänne?"

"Sen tähden että tahdon palvella täällä Delphinissä ja kapteini James Playfairin komennon alla."

"Niin, mutta minäpä en sinua tarvitse."

"Ainahan kelpo miestä tarvitaan, ja jos minä, näyttääkseni voimiani, saan koetella kolmen tahi neljän miehen kanssa teidän laivaväessänne, niin olen valmis."

"Sitäpä kelpaa kuulla. Mutta mikä nimesi on?"

"Crockston, jos niin suvaitsette."

Kapteini otti muutamia askelia taapäin voidakseen paremmin katsella tätä Herkulesta, joka näin omituisella tavalla esitti itsensä. Ryhdissä, ruumiinrakennuksessa, miehen koko ulkonäössä ei ollut mitään, mikä olisi näyttänyt vastustavan hänen väitöstänsä, että muka oli voimakas mies. Nähtävä oli, että hänellä piti olla tavattomat ruumiin voimat ja ettei hän vähistä hätäilisi.

"Missä olet ennen purjehtinut?" kysyi Playfair.

"Hiukan siellä, hiukan täällä."

"Ja Delphinin tarkoituksen tiedät?"

"Tiedän, ja sepä se juuri minua houkutteleekin."

"No, kentiesi tekisin tyhmästi, jos päästäisin luotani niin kyvykkään miehen kuin sinä. Hae ensimmäkien perämies Mathew, ja anna hänen merkitä sinut laivaluetteloon."

Sanottuansa nämä sanat James Playfair odotti että mies tekisi käännöksen ja kiiruhtaisi keulan puolelle, mutta siinä hän pettyi. Crockston ei liikahtanut paikaltaan.

"No, etkö kuullut mitä sanoin?" kysyi kapteini.

"Kuulin kyllä" — vastasi matruusi — "vaan siinä ei ollut kaikki, minulla on jotakin teiltä pyydyttävää."

"Sinä kiusaat minua" — sanoi Playfair kiivaasti. — "Minulla ei ole aikaa seisoa ja jaaritella kanssasi."

"En tahdo kauan olla teille kiusaksi" — vastasi Crockston. — "Ainoastaan pari sanaa vielä ja kaikki on selvillä. Minä tahdon sanoa teille, että minulla on sisarenpoika."

"Onpa kaunis eno sillä pojalla" — vastasi kapteini. — "Joko olet lopettanut?" jatkoi hän vielä kärttyisesti.

"Heti, — tuossa paikassa. Kun otetaan eno, saadaan sisarenpoika kaupanpäälliseksi."

"Vai niin, tosiaanko?"

"Niin tosiaankin, se on tavallista. Toinen ei lähde jos ei toinenkaan."

"No mikä sitten sisaresi poika on?"

"Viisitoista vuotias poika, vasta-alkaja, jonka tahdon harjoittaa ammattiin. Hänellä on erinomaisen hyvä tahto ja hänestä kerran tulee kelpo merimies."

"Kuulepas, rakas Crockston" — huudahti kapteini — "luuletko Delphiniä miksikään laivapoikain koulupaikaksi?"

"Meripojista älkää pahoin puhuko" — virkahti merimies. — "Yksi oli, josta tuli amiraali Nelson, ja toisesta tuli amiraali Franklin."

"Tuhat tulimmaista, ystäväni" — vastasi James Playfair — "sinäpä puhut mieleni mukaan. Otpa siis tänne se sisaresi poika, mutta jos en hänen enossaan löydä sitä oivaa miestä, joksi hänen väität, niin eno saapi minun kanssani tekemistä. Mene nyt ja tule tunnin perästä takasin."

Crockstonia ei tarvinnut käskeä kahdesti. Hän kumarsi jotenkin kömpelösti kapteinille ja oli muutamilla askelilla taas rantasillalla. Tunnin perästä tuli hän taas laivaan sisarensa pojan kanssa. Tämä oli neljä- tahi viisitoistavuotias poika, kasvultaan vähän hento ja heikko, ujo ja arkaileva muodoltaan, joka aivan vähän muistutti enonsa varmuutta ja ruumiinvoimia. Crockstonin täytyikin muutamilla hyvillä sanoilla rohkaista häntä.

"Kas niin ole jäykkänä vain" — sanoi hän. — "Tuhat tulimmaista, eihän täällä ole ketään, joka tahtoisu syödä meidät, ja päälliseksi saatamme vielä mennä tiehemme, jos niin tahdomme."

"Ei, ei" — vastasi nuorukainen — "Jumala meitä varjelkoon!"

Samana päivänä olivat matruusi Crockston ja jungmanni John Stiggs Delphinin laivaväen luetteloon merkityt.

Seuraavana aamuna kello 5 aikana olivat höyrypannut täydessä työssä, tärisyttäen kantta. Höyry pursusi vinkuen henkilöppäin kautta. Lähdön hetki lähenei.

Melkoinen ihmislauma tunkeili, vaikka tämä oli varhain aamulla, rantalaiturilla ja Glasgowin ajosillalla. Tahdottiin näet vielä kerta jättää jäähyväiset tälle uljaalle höyryalukselle. Vincent Playfair oli tullut syleilemään veljensä poikaa, kapteini Jamesia, ja käyttäytyi tässä tilaisuudessa kuin ylistetyn vanhan ajan aikuinen oikea roomalainen. Hän säilytti sankarillisen mielenmalttinsa, ja kaksi navakkaa suuteloä veljenpojalle todistivat hänen tarmokasta sieluansa. "Lähde James" — sanoi hän nuorelle kapteinille — "lähde pian ja tule vielä pikemmin takaisin. Mutta ennen kaikkea, älä unhota käyttää tilaisuutta hyväksesi. Myö kalliisen, osta hyvällä hinnalla ja setäsi on sinua kunnioittava."

Näiden kehoitus-sanain perästä, lainatut "Taitavan kauppiaan käsikirjasta", setä ja veljenpoika erosivat toisistaan, ja kaikki sivulliset lähtivät laivasta.

Sinä hetkenä Crockston ja John Stiggs seisovät vieretysten keulan puolella, ja ensinmainittu virkkoi:

"Hyvästi menee! Oikein oivallisesti! Kahdessa tunnissa olemme aavalla merellä, ja minä toivon paljon hyvää tällä lailla aljetusta matkasta!"

Vastauksen asemesta nuorukainen puristi vaan hänen kättään.

James Playfair jakoi nyt viimeiset käskynsä ennen lähtöä.

"Onko meillä tarpeeksi kova höyryvoina?" — kysyi hän ensimmäiseltä perämieheltä.

"On, kapteini" — vastasi Mathew.

"Hyvä, nakatkaa kiinnitysköydet irti."

Käskey pantiin hetipaikalla toimeen; propellit alkoivat kieppua; ja Delphin päästyään liikkeelle pyyhkäsi satamassa olevain alusten sivu ja katosi kohta ihmislauman näkyvistä, joka nyt lähetti sille viimeisen hurraa-huutonsa.

Meno Clydeä alaspäin kävi helposti. Tämän joen saatetaan sanoa syntyneen ihmiskäsien, niin, vieläpä mestarin käsien kautta. Joki on, näetsen, kuudenkymmenen vuotisten mudanruoppauksen ja alituisten perkausten kautta saanut viidentoista jalkamitan syvyyden, ja leveys kaupungin rantasiltain välillä on

tullut kolmea vertaa suuremmaksi. Siellä oleva masto- ja höyrytorvimetsä katosi kohta savun ja sumun sekaan. Vasarain pauke valimoissa ja kirveiden kapse laivaveistämöillä heikkeni vähitellen. Partickin kohdalla tuli kesäasuntoja ja huvilarakennuksia tehtaiden ja työpajain sijaan. Delphin laski hiljaisella koneella rantavallien välitse, jotka pitävät joenpintaa maata korkeammalla, ja monesti hyvinkin ahtaiden paikkojen läpitse. Tämä haitta ei ole kumminkaan suuri, sillä purjehdittavalla joella syvyys on isompiarvoinen kuin leveys.

Höyrylaiva, jota eräs noita Irlannin meren oivallisia luotsia ohjasi, meni verkalleen, mutta arvelematta meriviittain, kivipatsaiden ja noiden kiviröykkiöiden välitse, joille valotornia on rakettu ahtaiden pääsypaikkain merkeiksi. Delphin purjehti kohta Renfrew-linnan sivu. Clyde kävi nyt leveämmäksi Kilpatrickin kunnaiden juurella ja Bowling-lahden edustalla, jonka perukalla avautuu sen kaivannon suu. joka yhdistää Edinburghin ja Glasgowin.

Dumbarton-linnasta, joka on neljäsataa jalkaa korkea, voitiin sumussa ainoastaan varjot erottaa, ja vasemmalla rannalla keinuivat laivat Delphinin mainingeissa. Muutamia peninkulmia eteenpäin purjehdittiin Greenockin, James Watt'in syntymäpaikan ohitse. Delphin oli nyt Clyden laskulla ja sen lahden suulla, jonka kautta joki luo vetensä Pohjoiskanaaliin. Siellä tuntui meren ensimmäiset laineliikkeet, ja Delphin laski pitkin Arrans saaren ihanoita rantoja. Gantynen niemi, joka pistää kanaaliin, jäi jo taaksepäin, ja Rathlin saari alkoi siintää keulan edessä. Luotsi palasi veneessä kutteriinsa, joka risteili ulapalla. Delphin meni kapteininsa komentamana, pohjan puolitse Irlantia, alusten harvoin kuljettavaa tietä, ja kohta oli jätetty viimeisetkin Europan rannikot, ja siten oltiin äärettömällä valtamerellä.

III.

Merellä.

Delphinillä oli hyvä miehistö. Siinä ei ollut merisotamiehiä, vaan väkeä, joka ymmärsi hyvin laivalla liikehtiä, ja liikehtimisessä oli kaikki mitä tarvittiin. He olivat navakoita, nerokkaita poikia, mutta kaikki enemmän tahi vähemmän kauppamiehiä. He himosivat tavarata, ei kunnia. Heillä ei ollut lippua näyttää tahi kanuunan laukauksilla puolustettavaa. Laivan koko tykistönä oli vaan kaksi pientä, ainoastaan merkin antoon aiottua mörssäriä.

Delphin puski hyvää vauhtia. Se oli semmoinen kuin rakennusmestari ja kapteini olivat siitä toivoneetkin, ja kohta oli se ulkona Britannian kultavesien rajoja. Muutoin ei voitu keksiä yhtään alusta tuolla äärettömällä valtamerellä. Paitsi sitä Yhdysvaltojen aluksilla ei ollut oikeutta ahdistaa Delphiniä, se kun kulki Englannin lipun turvissa. Ne taisivat kyllä seurata sitä ja estää sitä rikkomasta piirityslinjaa, mutta ei sen enempääkään. James Playfair olikin tehnyt kaiken mitä oli voinut aluksen nopeuden puolesta, juuri sitä varten ettei häntä saavutettaisi.

Kuinka lieneekin tämän asian laita ollut, niin laivalla pidettiin kumminkin tarkkaa vahtia, ja vaikka oli kylmä, oleskeli mies alinoma mastossa, valmiina antamaan merkin pienimmästäkin purjeesta taivaanrannalla. Yön tullessa antoi kapteini mitä tarkimmat ohjeet likimmäiselle miehelleen, mr Mathewille.

"Älkää antako saman tähytäjän kovin kauan olla saalingilla" — sanoi hän. "Pakkanen on kiihtynyt, ja silloin ei olla tarkkoja vahdinpidossa. Muuttakaa siis usein väkeänne."

"Se on tietty kapteini" — vastasi Mathew.

"Minä esitän teille erittäinkin Crockstonin siihen palvelukseen. Se veitikka sanoo itsellään olevan erinomaisen tarkan silmän, ja meidän täytyy panna se koetukselle. Antakaa hänelle aamuvahdinpito. Hän silloin hyvin tarvitsee valpasta silmänsä sumussa. Jos jotakin merkillistä tapahtuu niin antakaa minulle tieto."

Tämän sanottuansa meni James Playfair hyttiinsä. Mathew käsketti Crockstonin luoksensa ja ilmoitti hänelle kapteinin käskyn.

"Aamulla kello 6 aikana sinä menet tarkastuspaikallasi etumaston tankosaalingille."

Crockston antoi murinan kuulua, jonka muka piti merkitä myöntävää vastausta, mutta tuskin oli Mathew kääntynyt häneen selin, ennenkuin hän jupisi muutamia sanoja, mahdottomia ymmärtää, ja

lopuksi huudahti:

"Mitä tuhat tulimmaista hän tarkoittaa tuolla etumaston tankosaalingillaan?"

Samassa tuli hänen turvattinsa John Stiggs hänen luoksensa.

"No, kuinka sinun laitasi on, rakas Crockstonini?" — kysyi hän.

"Hyvästi kyllä" — vastasi merimies väkinäisesti hymyillen. — "On vain yksi asia, joka...! Tämä laiva ruojushan puistelekse niinkuin koira, joka vedestä nostetaan; oikein minun vatsani kääntyy aivan nurin."

"Ystävä parkani?" — virkkoi John, silmäillen Crockstonia vilkkaalla kiitollisuuden tunnolla.

"Niin" — jatkoi Crockston — "kun ajattelen, että minun tällä iälläni pitää olla merikipeä! Mikä raukka minä olen! Mutta toisinpa se kääntyy! Ja sitte on eräs etumaston tankosaalinki, joka saattaa sormeni korvan taustaan."

"Rakas Crockston, ja se on minun tähteni, kuin...?"

"Teidän ja hänen tähtensä" — vastasi Crockston. — "Mutta siitä älkää mitään virkkako. Pankaa toivonne Jumalaan, hän ei teitä hylkää."

Näillä sanoilla menivät John Stiggs ja Crockston matruusien kanssiin, mutta tämä jälkimäinen ei nukkunut, ennenkuin hän näki turvattinsa panneen levolle siihen ahtaaseen kojuun joka oli hänelle annettu.

Kello 6 aikana aamulla nousi Crockston ylös mennäksensä vahtipaikalleen. Hän meni kannelle, ja Mathew antoi hänelle käskyn kiivetä ylös ja pitää tarkkaa vahtia.

Crockston näytti näistä sanoista joutuvan vähän ymmälle, mutta teki viimein päätöksensä ja lähti menemään perän puoleen.

"No minne menet?" huusi Mathew.

"Sinne minne käskitte minun mennä" — vastasi Crockston.

"Minä käskin sinun mennä etumaston tankosaalingille."

"No, sinnehän olenkin menossa" — vastasi matruusi vähintäkään hätäytymättä ja astui yhä vain perää kohti.

"Näyttää kuin tekisit pilkkaa minusta?" huudahti Mathew vihaisesti. — "Sinä aiot hakea etumaston tankosaalinkia mesaanimastosta. Näytätpä aika maa-moukalta, joka tuskin osaa panna seisinkiä tahi tehdä pleissiiä. Millä lossilla olet seilannut? Ylös etumastoon, nauta, ja paikalla."

Vahtimatruusit, jotka kuultuansa Mathewin sanat olivat juosseet paikalle, eivät voineet olla nauramatta kohtikurkkua, nähdessään keskikannen sivulle palanneen Crockstonin tyrmistyneen katsannon.

"Pitääkö minun" — sanoi hän, katsellen mastoa, jonka huippu katosi aamusumuun perin näkymättömäksi — "pitääkö minun kiivetä tuonne?"

"Pitää" — vastasi Mathew — "ja joutuin! Pyhä Patrik auta! Joku Yhdysvaltojen alus olisi ennättänyt syöstä keularaakansa taklinkiimme, ennenkuin tuo laiskuri on ehtinyt paikallensa. No, sukkelaan!"

Crockston kapusi sanaakaan virkkamatta työläästi reilingille. Sitte alkoi hän vätystellä väylingeitä myöten niin kömpelösti kuin suinkin voi ajatella ja niinkuin se, joka ei osaa käyttää käsiään eikä jalkojaan. Päästyänsä etumaston merssille hän tuohon paikkaan pysähtyi, sen sijaan että olisi keveästi keikahuttanut itsensä ylös, ja kaappasi kiinni köysistä niinkuin olisi hänen päätänsä huimannut. Mathew, jota ensin mokoma kömpelyys hämmästytti, nousi viimein vihan vimmaan ja käski hänen tuossa paikassa astua alas.

"Tuo jätkä" — sanoi hän passarille — "ei ole ikipäivinään ollut matruusina. Johnson mene katsomaan mitä hänellä on laukussaan."

Johnson meni heti väen kanssiin.

Sillä aikaa Crockston vaivoin kapusi alas, ja kun toinen jalkansa luiskahti, koukkasi hän kiinni eräisen juoksevaan köyteen ja niin pudota möksähti kannelle.

"Jahnus, nauta, tyhjän toimittaja" — huusi Mathew lohdutuksen asemesta. — "Mitä sinulla täällä Delphinissä on tekemistä? Sinä olet sanonut olevasi kelpo merimies, etkä tiedä edes eroittaa perämastoa etumastosta. Mutta siitä tahdomme hiukan puhella keskenämme."

Crockston ei vastannut mitään, vaan kääntyi selin, valmiina, niinkuin näytti, kärsimään jos mitä. Samassa palasi kapteinin passari.

"Tämä" — sanoi hän Mathewille — "oli kaikki, minkä löysin hänen kapineissaan: salkku sisältävä kirjeitä jotka näyttävät epäluulonalaisilta."

"Anna tänne!" — sanoi Mathew. — "Kirjeitä, Pohjoisvaltioiden postileimoilla varustettuja. Mr Halliburt Bostonista! Abolitsionisti! Orjuuden vastustaja! Yhdysvaltojen puolustaja! Katala, et siis olekaan muu kuin pettäjä? Sinä olet väärillä ilmoituksilla keinotellut itsesi tänne laivaan meitä pettääksesi, mutta älähän, asiasi on kohta päätökseen saatettava ja sinä saat maistaa yhdeksänhännäisen kissan kynsiä. [Cat of nine tails, yhdeksästä nahkahihnasta tehty patukka, jota paljon käytetään Englannin laivastossa.] Passari, anna kapteinille sana, ja me toiset odottaessamme pidämme tarkalla silmällä tätä riiviötä."

Kuultuansa nämä mielilauseet Crockston irvisti rumasti, mutta ei avannut suutansa. Hän sidottiin kelavintturiin kiinni, jossa ei voinut liikuttaa käsiänsä eikä jalkojansa.

Muutamain minuuttien perästä sen jälkeen lähti James Playfair hytistään ja tuli kelavintturille.

Mr Mathews ilmoitti heti kapteinille mistä oli kysymys.

"No — mitä sinulla on vastaamista?" kysyi kapteini, joka tuskin voi hillitä suuttumistansa.

"Ei mitään" — vastasi Crockston.

"Ja mitä sinulla on tekemistä täällä laivassa?"

"Ei mitään."

"Ja mitä nyt odotat minulta?"

"En mitään."

"Kuka sinä olet? Amerikalainenko kuten nämä kirjeet näyttävät osoittavan?"

Crockston ei virkkanut mitään.

"Passari" — sanoi James Playfair — "anna hänelle viisikymmentä huimausta pampulla. Kenties hänen kielensä kahleet kirpoavat. Vai mitä itse luulet, Crockston?"

"Kylläpähän nähdään" — vastasi John Stiggs'in eno silmiänsä räpähyttämättä.

"Työhön käsiksi!" — sanoi passari.

Kun tämä käsky oli annettu, riensi kaksi vankkaa matruusia riisumaan Crockstonilta hänen villapuseronsa. He olivat jo kaapanneet tuon hirmuisen aseensa käteensä ja kohottivat sen tämän onnettoman hartioita kohti, kun John Stiggs, kalpeana ja tuskan valtaamana, hyökkäsi kannelle.

"Kapteini!" huusi hän.

"Oh! tuossa on meillä hänen sisarensa poika"

"Kapteini" — jatkoi nuorukainen töin tuskin voiden malttaa mieltänsä — "mitä Crockston ei ole tahtonut sanoa, sen sanon minä. Minä en ole salaava, mitä hän vielä tahtoo salassa pitää. Niin, hän on amerikalainen, ja niin olen minäkin. Kumpikin olemme viholliset orjapuoluelaisille, mutta emme suinkaan semmoiset, jotka olisimme tulleet pettämään Delphiä ja jättämään sitä Yhdysvaltojen laivoille."

"Mitä siis teillä on tekemistä täällä?" — kysyi kapteini kovalla äänellä, tarkasti silmäillen tuota nuorta merimiestä.

Tämä oli kahden vaiheella hetkisen aikaa, ennenkun vastasi, mutta sitte sanoi hän vakavalla äänellä:

"Kapteini, haluaisin puhutella teitä kahdenkesken."

John Stiggs'in tätä pyytäessä James Playfair piti alinomia silmänsä häneen luotuina. Nuorukaisen lempeät kasvopiirteet, hänen erinomaisen miellyttävä äänensä, hienot ja valkoiset kätensä, joita

päällesiveltä nokikerros ei voinut salata, suuret, vilkkaat ja samalla uskolliset silmänsä — kaikki nämä saattoivat kapteinin perin toisiin ajatuksiin. Johnin ilmoitettua pyyntönsä, Playfair katsahti terävästi Crockstoniin, joka kohautti olkapäitänsä. Sitte loi hän kysyvän silmäyksen nuorukaiseen, joka hämmäntyi siitä, ja sanoi tämän ainoan sanan:

"Tule!"

John Stiggs seurasi kapteinia peräkannelle, ja James Playfair sanoi avatessaan hyttinsä ovea nuorukaiselle, jonka posket olivat kalpeat liikutuksesta:

"Olkaa hyvä ja astukaa sisään, miss?"

Kun Johnia tällä tavoin puhuteltiin, punastui hän ja kaksi suurta kyyneltä vierähti vastoin hänen tahtoansa poskille hänen kauneista silmistään.

"Olkaa huoleti, miss" — sanoi Playfair lempeällä äänellä — "vaan olkaa hyvä ja sanokaa, mitä seikkaa minun on kiittäminen siitä, että nyt olette tässä laivassa?"

Neiti epäröi vähän aikaa ennenkun vastasi, mutta kapteinin silmäys rohkaisi hänen mielensä ja hän lausui:

"Herra kapteini" — sanoi hän — "minä haluan tavata isääni Charlestonissa. Kaupunki on piiritettynä sekä maan että meren puolelta. En tiennyt kuinka pääsisin, ennenkuin kuulin Delphinin aikovan murtaa saarroksen. Miten tulin tähän laivaan sen tiedätte, ja minä pyydän teitä antamaan anteeksi, että niin olen tehnyt ilman teidän luvattanne, sillä varmaan ette olisi suostuneet anomukseeni."

"Aivan varmaan" — vastasi James Playfair.

"Siis tein oikein etten teiltä sitä pyytänykään" — jatkoi tämä nuori tyttö lujemmalla äänellä.

Kapteini laski kätensä ristiin, asteli kerran hytin ympäri ja seisahtui sitte.

"Mikä nimenne on'?" — kysyi hän.

"Jenny Halliburt."

"Niitten kirjeitten osotteesta päättäen, jotka tavattiin Crockstonin papereissa, niin isänne on Bostonista?"

"Niin on, herra kapteini."

"Pohjoisvaltioitten mies on siis eteläisten kaupungissa, sillä aikaa kuin valtiot käyvät tulista sotaa?"

"Isäni on otettu vangiksi, herra kapteini. Hän oli Charlestonissa, kun ensimmäiset laukaukset laukaistiin kansallis-sodassa ja kun liittoutuneet karkoittivat Yhdysvaltojen sotaväen Sumter-linnasta. Isäni valtiolliset mielipiteet saattoivat hänet orjapuolueen vihoihin, ja vastoin kaikkea oikeutta hän kenraali Beauregardin käskystä vangittiin. Minä olin silloin Englannissa käymässä erään sukulaisen luona, joka nyt on kuollut, ja yksinäni, ilman muuta tukea kuin Crockston, perheemme uskollisin palvelija, tahdoin hakea isäni ja hänen kanssansa käydä vankeuteen osalliseksi."

"No, mikä mies isänne Halliburt on?" kysyi James Playfair.

"Rehellinen ja kunniallinen sanomalehtimies" — vastasi Jenny uljaasti — "Tribunen etevimpiä toimittajia, joka rohkeimmin on mustain puolta pitänyt."

"Orjuuden vastustaja" — huudahti kapteini kiivaasti. — "Yksi niitä miehiä, jotka, ollen orjuutta hävittävinänsä, ovat peittäneet maansa verellä ja raunioilla!"

"Herra kapteini" — vastasi Jenny vaaleten — "te puhutte pahoin isästani! Teidän ei pitäisi unhottaa, että olen yksinäni täällä häntä puollustamassa."

Vieno punastus lennähti kapteinin otsalle, ja hän vihastui, mutta häpesikin samassa. Hän aikoi juuri vastata tälle nuorelle tytölle mitä ajatteli, mutta hänen onnistui hillitä itsensä, ja avasi hytin oven ja huusi:

"Johnson! Tästä lähtien kuuluu tämä hytti miss Jenny Halliburtille. Panettakaa minulle riippumatto kajutan perimmäiseen osaan. Muuta en tarvitse."

Passari katseli suurin silmin tuota nuorta miestä, jota naisen nimellä puhuteltiin, mutta meni James Playfairin viittauksesta tiehensä.

"Ja nyt miss, olette kotonanne" — sanoi Delphinin nuori kapteini, ja astui ulos hytistä.

IV.

Crockston osoittaa valtioviisaan kykyä.

Kohta tuli koko laivaväestö tietämään miss Halliburtin historian, eikä Crockstonikaan ujustellut sitä kertoa. Kapteenin käskystä oli hän päästetty kelavintturista irti, ja yhdeksänhätäinen kissa oli jälleen päässyt tavalliselle paikallensa.

"Kaunis eläin" — sanoi Crockston — "erittäinkin kun se piiloittaa kyntensä."

Irti päästyensä meni Crockston kanssiin, otti pienoisen kapsäkin, jonka vei miss Jennylle. Tämä nuori tyttö sai nyt jälleen pukeutua naisen vaatteisiin, mutta pysyi hytissään eikä näyttäytynyt kannella.

Mitä Crockstoniin tulee, niin oli selvästi ja silminnähävästi todistettu, ettei hän ollut merimies enemmän kuin mikä tallirenki tahansa, jonka vuoksi hän vapautettiin kaikesta palveluksesta laivassa.

Sillä aikaa kynti Delphin aika vauhtia Atlantin yli, pieksäen aaltoja kaksinkertaisella propellillaan ja ainoana tehtävänä laivassa oli tarkka vahdinpito. Seuraavana päivänä sen perästä, joka teki lopun miss Jennyn inkognitosta eli tuntemattomana olosta, käveli James Playfair nopeilla askeleilla edes takaisin peräkannella. Hän ei ollut kertaakaan koettanut saada jälleen nähdä tuota nuorta tyttöä jatkaakseen päivää ennen keskeytynyttä puhelua.

Kävellessään tuli hän ehtimiseen astumaan Crockstonin sivu, joka silmäluomiensa alta katseli häntä jonkunmoisella tyytyväisyydellä. Selvästi näkyi, että hän halusi saada puhutella kapteinia, ja hän katseli häntä niin väsymättömästi, että kapteini viimein tuskastui.

"Mitä nyt taas tahdot minulta?" — sanoi James Playfair amerikalaiselle. — "Sinä kuljet kuin kissa kuuman puuron ympärillä, eikö siitä loppua tulekaan?"

"Suokaa anteeksi, herra kapteini" — vastasi Crockston, katsoa tihruttaen toisella silmällään, "asia on niin, että minulla on jotakin teille sanomista."

"Mitähän se olisi?"

"Noh, se on hyvin mutkaton asia. Minua haluttaa toden teolla sanoa teille, että olette perin pohjin kelpo mies."

"Minä tulen toimeen ilman sinun imartelujasi."

"Nämä eivät ole imarteluja. Ne jätän siksi, kuin olette perille asti asiassa päässeet."

"Minne perille?"

"Tarkoituksenne perille, tietystikin."

"Onko minulla siis tarkoitus täytettävänä?"

"Tottapa kai! Te olette laivaanne ottaneet meidät, tuon nuoren tytön ja minut. Te olette antaneet hyttinne miss Halliburtille. Hyvä sekin! Te olette säästäneet minut patukasta. Jalomielisemmin ei saata kukaan menetellä. Te tulette viemään meidät perille Charlestoniin. Se on hyvin, hyvin hyvä asia! Mutta siinä ei kuitenkaan ole kaikki."

"Mitä, eikö siinä ole kaikki?" — huudahti James Playfair hämmästyksissään Crockstonin ynseistä vaatimuksista.

"Ei, ei millään muotoa" — vastasi tämä viimemainittu viekkaasti virnistellen.

"Tytön isä on vankina siellä!"

"Entäs sitte?"

"Entäs sitte? Hän tietystikin on pelastettava."

"Miss Hallihurtin isä pelastettava?"

"Se on tietty. Hän on kunnian mies, uskalias kansalainen. Maksaneehan vaivaa uskaltaa jotakin hänen puolestansa."

"Master Crockston" — sanoi James Playfair, vetäen kulmiansa ryppyyn — "te näytte olevan ensiluokan leikinlaskija. Mutta muistakaa, etten nyt olekaan sillä tuulella että leikkipuhetta suvaitseisin."

"Te erehdytte, herra kapteini" — väitti amerikalainen siihen. — "Minä en puhu leikkiä laisinkaan, vaan puhun kansanne täyttä totta. Asia minkä ehdoitan, voi tosin ensi alussa näyttää teistä mahdottomalta, mutta likemmin asiata ajateltuamme tulette huomaamaan, ett ette saata toisin tehdä."

"Vai niin! Minunko siis pitäisi pelastaa mr Halliburt?"

"Niinkuin olen sanonut. Teidän pitää kenraali Beauregardilta anoa, että hän lasketaan vapauteen, ja kenraali ei ole hylkäävä anomustamme."

"Mutta jos hän sen tekee?"

"Sitte" — vastasi Crockston, joka ei antanut itseänsä keskeyttää, — "käytämme voimakkaampia keinoja ja viemme vangin pois liittoutuneitten nenäin edessä."

"Siis" — sanoi James Playfair, joka alkoi suuttua — "ei siinä kyllä että menen Yhdysvaltojen laivastojen keskitse ja murran Charlestonin saarroksen, vaan että minun täytyisi vielä mennä merelle, alttiina linnoitusten kanuunatulelle, ja tehdä tämä pelastaakseni herran, jota en tunne, yhden noita orjuuden vastustajia, joita inhoan, yhden noita paperin tuhraajia, jotka vuodattavat kirjoitusmuksettaan verensä asemesta."

"No, yksi kanuunankuula enemmän tahi vähemmän, mitä se tekee?" — päätti Crockston.

"Master Crockston, ottakaa tarkka vaari siitä mitä nyt sanoin: jos kerran vielä rohkenette puhua minulle tästä asiasta, niin lähetän teidät ruuman alimmaiseen osaan koko matkan ajaksi, niin saatte oppia pitämään suunne kiinni."

Näin sanottuansa laski hän amerikalaisen menemään ja tämä meni mumisten:

"Kas niin! Minulla ei ole syytä olla tyytymätön keskustelumme. Noppa on nakattu ja asia on menestyvä."

Sanoessaan "orjuuden vastustaja, jota inhoan" James Playfair ymmärrettävästi sanoi enemmän kuin hän ajatteli. Hän ei ollut orjuuden puolustaja, mutta hän ei tahtonut myöntää, että kysymys orjuudesta, vaikka presidentti Lincoln nimenomaan olisi sitä vakuuttanut, olisi tärkein Yhdysvaltioiden kansallisessa sodassa. Väittikö hän siis, että eteläisillä valtioilla — kahdeksalla kuudestaneljättä — periaatteellisesti oli oikeus ruveta eri yhdyskunnaksi sen tähden että olivat vapaa-ehtoisesti yhdistyneet? Ei suinkaan! Hän vihasi pohjoisvaltioiden miehiä, siinä kaikkityyni. Hän vihasi ja kammosi heitä sellaisina vanhempina veljinä, jotka olivat eronneet yhteisestä heimokunnasta, oikeina englantilaisina, jotka olivat nähneet hyväksi tehdä sen minkä hän, James Playfair, nyt hyväksyi liittoutuneissa valtioissa. Tällaiset olivat Delphinin kapteenin valtiolliset mielipiteet, mutta erittäinkin oli amerikalaisista tikkuna hänen silmissään ja hän tahtoi tehdä jonkun kepposen niille, jotka kävivät tätä sotaa. Helppo on siis ymmärtää, kuinka hän oli vastaanottanut tämän esityksen orjaystäväen pelastamisesta ja liittoutuneiden loukkaamisesta, joiden kanssa hän aikoi asioihin antautua.

Mutta Crockstonin viekkaat esitykset eivät antaneet hänen ajatuksilleen enää rauhaa. Hän koetti niin paljon kuin mahdollista karkoittaa niitä, mutta ne palasivat ehtimiseen hänen mieleensä, ja kun miss Jenny seuraavana päivänä vähäksi aikaa tuli kannelle, ei hän uskaltanut katsoa häntä silmiin.

Se oli tosiaankin suuri vahinko; sillä tämä nuori valkeaverinen, älykäs ja lempeäsilmäinen tyttö ansaitsi kyllä kolmenkymmen-vuotiaan nuoren miehen katsomista. Mutta James Playfair tunsu itsensä ujostelevaksi hänen läsnä ollessaan ja ymmärsi, että tällä lumoavalla olenolla oli luja ja jalo sielu, joka oli puhdistunut onnettomuuden koulussa. Hän huomasi, että hänen vaitiolonsa tyttöä kohtaan merkitseisi kieltäymistä myöntymään tytön hartaimpiin toiveisiin. Paitsi sitä miss Jenny ei koskaan koettanut saada tavata James Playfairiä, mutta ei hän häntä vältellytkään, ja ensi päivinä he aivan vähän taikka eivät ollenkaan puhutelleet toisiansa. Miss Halliburt tuskin astui hytistään ulos eikä hän suinkaan olisi koskaan virkkanut sanaakaan Delphinin kapteenille, ellei Crockston olisi käyttänyt erästä juonta, joka saattoi heidät toistensa puheille.

Tämä rehellinen amerikalainen oli uskollinen palvelija Halliburtin perheelle. Hän oli herransa talossa kasvatettu ja hänen harras uskollisuutensa oli rajaton. Hän oli yhtä älykäs kuin vahva ja rohkea. Niinkuin jo olemme havainneet, oli hänellä oma tapansa katsella ja arvostella asioita ja seikkoja, samoin

kuin hänen älynsäkin oli perin omituinen. Ei hänen rohkeutensa hevillä lannistunut ja pahimmastakin pulasta taisi hän ihmeteltävällä tavalla selviytyä.

Tämä kelpo mies oli päättänyt vapauttaa mr Halliburtin ja käyttää kapteinin laivaa ja kapteinia itseänsä pelastaaksensa hänet sekä palata Englantiin. Tämöinen oli hänen tuumansa, kun sitä vastoin nuorella tytöllä ei ollut muuta tarkoitusta kuin tavata isäänsä ja olla hänen vankeuteen osallisena. Crockston koettikin kaikin mahdollisin keinoin ahdistella James Playfairiä. Hän oli jo lauaissut ensi laukauksen, kuten olemme nähneet; mutta vihollinen ei ollut vielä antaunut. Päinvastoin.

"Hitto viekään" — arveli hän itsekseen, "miss Jennyn ja kapteinin täytyy välttämättömästi päästä hyviin väleihin toistensa kanssa, sillä jos he yhä edelleenkin muljottavat noin koko tämän pitkän matkan, niin emme pääse tuosta paikasta päkättämään. Jos he edes puhelisivat, neuvottelisivat, vaikkapa kiistelisivät keskenänsä, niin menenpä vaikka hirteen, ellei James Playfair itse keskustelun kestäessä ehdottaisi sitä, mitä hän tänäpäivänä kieltää minulta."

Mutta nähdessään kapteinin ja tytön miltei välttelevän toisiansa, Crockston alkoi epäillä.

"No, sitte täytyy minun ryhtyä asiaan" ajatteli hän.

Neljäntenä päivänä aamulla astui hän miss Halliburtin hyttiin, hieroen käsiänsä oikein tyytyväisenä ja suutansa mutistellen.

"Hyviä uutisia, hyviä uutisia!" — huudahteli hän. — "Ette ikäpäivänne saata arvata mitä kapteini on minulle ehdottanut. Se on oiva mies tuo kapteini!"

"Niin todellakin!"

"Mitä hän sitte on ehdottanut teille?" — kysyi miss Jenny, jonka sydän nyt ankarasti sykähтели.

"Sen että hän vapauttaa mr Halliburtin, ryöstää hänet liittoutuneitten vallasta ja tuo hänet Englantiin."

"Tosiaanko?" — huudahti Jenny.

"Niinkuin olen sanonut, miss. Sillä miehellä on sydän oikealla paikalla, tuolla kapteini James Playfairillä. Mutta semmoisia englantilaiset aina ovat: joko sulaa hyvyttä tahi pelkkää pahuutta. Hän saa ollakin kiitollisuudestani vakuutettu, ja minä olen valmis hänen tähtensä hakkauttamaan itseni palasiksi, jos sillä voin hyvittää hänen mielensä."

Jennyn ilo oli rajaton, kuultuansa nämä Crockstonin sanat. Vapauttaa hänen isänsä! Tämä oli asia, jota hän ei koskaan ollut uskaltanut ajatella. Delphinin kapteini tahtoi siis hänen tähtensä panna laivansa ja laivaväkensä alttiiksi!

"Kiitos, herra kapteini, kiitos jalomielisyydestänne."

"Niin niin, niin se on" — lisäsi Crockston ja sanoi lopuksi — "ja juuri se, miss Jenny, ansaitsee kaiken kiitollisuutenne."

"Enemmän kuin kiitollisuuden" — puhkesi tyttö sanomaan — "ikuisen ystävyuden!"

Hän lähti heti hytistään lausumaan James Playfairille niitä tunteita, jotka nyt valtasivat hänen sydämensä.

"Yhä paremmaksi ja paremmaksi asia koituu" — jupisi amerikalainen itsekseen. — "Se menee miltei täyttää laukkaa, se on onnistuva."

James Playfair käveli edes takaisin peräkannella ja, niinkuin hyvin arvata voipi, suuresti kummastui, melkeinpä hämmästyi, nähdessään tuon nuoren tytön lähenevän ja kiitollisuudesta kyynelehtivin silmin ojentavan hänelle kätensä sanoen:

"Kiitos, herra kapteini, kiitos jalomielisyydestänne, jota en ikänäni olisi rohjennut odottaa vieraalta."

"Miss" — vastasi kapteini, joka ei ymmärtänyt vähintäkään mitä tyttö tarkoitti — "mutta minä en tiedä"...

"Te tulette" — jatkoi miss Jenny — "minun tähteni kokemaan monia vaaroja ja kentiesi panemaan omat etunne alttiiksi. Paljon olette jo tehneet siinä, että olette täällä laivassa osoittaneet minulle vieraanvaraisuutta, jota minulla ei olisi oikeus"...

"Suokaa anteeksi, miss Jenny" — vastasi James Playfair — "mutta en tosiaankaan ymmärrä sanojanne. Minä olen kohdellut teitä niinkuin jokainen säädyllisesti kasvatettu mies olisi kohdellut naista ja käytökseni ansaitsee yhtä vähän tunnustusta kuin kiitollisuutta."

"Herra kapteini" — sanoi Jenny — "se on tarpeetonta, että kauemmin teeskentelette. Crockston on sanonut minulle kaikki."

"Vai niin" — sanoi kapteini — "Crockston on sanonut teille kaikki? Sitte voin vieläkin vähemmin käsittää syytä, joka sai teidät lähtemään hytistänne ja tulemaan tänne puhuaksenne sanoja, jotka"...

Tätä sanoessaan tämä nuori kapteini suuresti hämmästyi, hän kun muisteli sitä raakamaista tapaa, millä hän oli vastaanottanut amerikalaisen esityksen: mutta miss Jenny ei antanut hänelle aikaa lähempään selitykseen, mikä olikin kapteinille suureksi onneksi, vaan keskeytti hänet sanoen:

"Herra kapteini, astuessani laivaanne minulla ei ollut muuta tarkoitusta kuin tulla Charlestoniin, ja kuinka julmat orjuuden puoltajat lienevätkin, niin he eivät olisi kieltäneet tyttöparkaa käymästä isänsä vankeuteen osalliseksi. Niin on asia, ja minä en rohjennut vähimminkään toivoa voivani sieltä palata; mutta koska jalomielisyytenne on niin suuri, että tahdotte vapauttaa vangitun isäni ja tehdä kaikki mitä voimissanne on pelastaaksenne hänet, niin saatatte olla vakuutettu minun syvästä kiitollisuudestani ja sallinette minun puristaa kättänne."

James Playfair ei tiennyt mitä vastata eikä miten hän käyttäytyisi. Hän pureskeli huuliansa eikä rohjennut tarttua tytön tarjoamaan käteen.

Hän hyvin kyllä älysi Crockstonin panneen hänet pulaan semmoiseen, että hänen nyt olisi mahdotonta siitä peräytyä. Kumminkaan ei hänen tuumiinsa soveltunut ruveta avulliseksi mr Hallihurtin vapauttamiseksi ja hankkia tukala asia niskoillensa. Mutta voisiko hänellä olla sydäntä antaa tämän tyttöraiskan pettyä toiveissaan? Voisiko hän sysätä luotaan tuon käden, jonka tyttö ojensi hänelle noin todellisella ja sydämmellisellä ystävyuden tunteella? Voisiko hän huoletti nähdä noiden kiitollisuuden kyynelten, jotka kiiluivat tytön ihanoissa silmissä, muuttuvan mielikarvouden kyyneliksi?

Nuori mies koetti sen tähden antaa kiertäviä vastauksia, voidaksensa pelastaa toimintavapautensa ja ollaksensa vapaa kaikista sitovista lupauksista tulevaisuuteen nähden.

"Miss Jenny" — sanoi hän — "uskokaa minua, minä olen tekevä kaikki maailmassa että"...

Hän otti nyt miss Jennyn pienen hienokaisen käden omaansa, mutta puristaessaan sitä hiljaa, tunsi hän sydämensä olevan vaarassa. Hän joutui hämmennyksiin ja häneltä puuttui sanoja, millä olisi ajatuksensa ilmaissut. Hän soperteli muutamia sekavia sanoja:

"Miss... miss Jenny... minä tahdon teidän edestänne..."

Crockston, joka piti häntä silmällä, hieroi käsiään ihastuksesta ja jupisi itsekseen:

"Hyvin on asia! Tiesinhän sen, kun kerran pääsevät alkuun."

Vaikeata olisi ollut sanoa, mitenkä James Playfair suoriutuisi tässä pulmallisessa tilassa, kun kaikeksi onneksi hänelle itselleen, ellei juuri Delphinille, kuultiin tähyistäjän huutavan: "Perämies, ohoi!"

"Mikä on asiana?" — kysyi Mathew.

"Purjehtija tuulen päällä."

James Playfair erosi heti työstä ja juoksi perämaston vanttitouviin.

V.

Iroquois'in kanuunankuulat ja miss Jennyn todistelut.

Delphinin matka oli tähän asti ollut sangen onnellinen, ja erinomaisen nopea. Ei ainoatakaan purjehtijaa ollut näkynyt ennen sitä, jonka tähyistäjä nyt keksi.

Delphin oli tällä hetkellä 32° 15' leveyden ja 57° 43' pituuden kohdalla lännempänä Greenwichin puolipäiväpiiriä, se on: se oli jo kulkenut kolme viidennes-osaa matkastaan. Läpinäkymätön usva oli

neljäkymmenkahdeksan tunnin ajan peittänyt valtameren. Jos tämä sumu olikin eduksi Delphinille, se kun kätki sen kulun, niin se kumminkin esti tähystäjiä pitämästä tarkkaa silmää laajemmalla alalla merta, ja aavistamattansa olisi voinut sattua, että Delphin olisi purjehtinut rinnatusten niiden alusten kanssa, joita se tahtoi välttää.

Tämäpä juuri olikin nyt tapahtunut, ja kun merkki aluksen näkymisestä annettiin, oli se ainoastaan kolmen peninkulman päässä tuulen puolella.

Saalingille tultuansa näki hän selvästi ja kirikkaasti ison yhdysvaltalais-korvetin, joka kulki täydellä koneella. Se piti kurssiaan Delphiniä kohti, katkaistakseen tältä tien.

Tarkasteltuansa korvetin liikkeitä, kapteini taas astui alas kannelle ja käski ensimmäisen perämiehen luoksensa.

"Mr Mathew" — sanoi hän — "mitä luulette tuosta aluksesta?"

"Minä luulen, kapteini, sen yhdysvaltalaislaivaston alukseksi, joka epäilee tarkoituksiamme."

"Niin niin, sen kansallisuutta ei voi kauemmin epäillä" — lisäsi James Playfair.

Samassa silmänräpäyksessä nosti korvetti Yhdysvaltojen tähditetyn lipun kahvelin alle ja laukaisi kanuunan.

"Kehoitus meille noudattamaan esimerkkiä" — sanoi Mathew. — "Nostakaamme lippumme mekin. Emme tarvitse sitä hävetä."

"Mitä hyvää siitä on?" — kysyi James Playfair. — "Lippumme ei anna meille mitään suojelusta eikä estä heitäkään tahtomasta meitä tervehtiä. Ei, antakaa mennä eteenpäin!"

"Ja täydellä voimalla" — jatkoi Mathew — "sillä jos silmäni eivät pety, niin olen nähnyt tuon korvetin ennen jossakin Liwerpoolin tienoilla, jossa se piti valppaalla silmällä siellä rakennettavia aluksia. Annan niskani taittaa, ell'ei seiso Iroquois peräpeilin yläsyryssä."

"Onko se hyvä purjehtija?"

"Paraita yhdysvaltojen laivastossa."

"Kuinka monta kanuunaa sillä on?"

"Kahdeksan!"

"Eikö sen enempää!"

"Älkää kohautelkokaan olkapäitänne, kapteini" — sanoi Mathew vakaisella äänellä. — "Niistä kahdeksasta kanuunasta toinen on kuusikymmennaulainen kanssilla, toinen satanaulainen kannella, ja molemmat rihlatut."

"Tuhat tulimmaista" — sanoi James Playfair — "ne ovat Parotin kanuunia, jotka kantavat kolmetuhatta metriä."

"Niin ja kentiesi vähän päällekin, kapteini."

"Entäs sitte, olkoot nuo kanuunat sata- tahi nelinaulaisia ja kantakoot kolme peninkulmaa tahi viisisataa kyynärää, niin se on sama, kun puskemme tarpeeksi kovaa vauhtia välttääksemme sen kuulia. Me tahdomme näyttää tuolle Iroquois'ille, kuinka kuljetaan, kun ollaan rakennettu pakoon pääsemään. Antakaa lisätä tulia, mr Mathew!"

Perämies vei ensimmäiselle koneenkäyttäjälle kapteinin käskyn, ja ennen pitkää tuprusi sakea savu aluksen savutorvista.

Tämä ei tuntunut olevan korvetin mieleen, sillä se antoi Delphinille merkin pysähtyä. Mutta James Playfair ei huolinut varoituksesta eikä muuttanut suuntaansa.

"Nyt" — sanoi hän — "saamme nähdä, mitä Iroquois aikoo tehdä. Nyt sopii sen hyvin koetella satanaulaista kanuunaansa ja nähdä, kuinka pitkälle se kantaa. Eteenpäin niin kovalla höyryllä kuin suinkin!"

"Hyvä!" sanoi mr Mathew, "ei kai viipyne kauan ennenkuin se toisella tavalla meitä tervehtii."

Kajutan katolle palattuansa tapasi kapteini miss Halliburtin istumassa siellä aivan levollisena lähellä

käsi puuta.

"Miss Jenny" — sanoi hän — "tuo korvetti, jonka näette tuulen päällä, luultavasti tulee ajamaan meitä takaa, ja koska se on meitä puhutteleva kanuunan laukauksilla, niin saan tarjota teille käteni saattaakseni teidät hyttiinne jälleen."

"Minä kiitän teitä herra kapteini" — vastasi tyttö, katsellen tätä, nuorta miestä — "mutta minä en pelkää kanuunan pauketta."

"Mutta se voi, vaikka väli on pitkä, olla vähän vaarallista."

"Oi, minä en olekaan kasvatettu pelkuritytön tavoin. Amerikassa totutaan kaikkeen, ja minä vakuutan teille, että Iroquois'in kuulat eivät saa minua edes taivuttamaan päätäni alas."

"Te olette urhoollinen, miss Jenny."

"Jos pidätte minua urhoollisena, herra kapteini, niin antakaa minun jäädä tänne luoksenne."

"En voi mitään kieltää teiltä, miss Halliburt" — vastasi kapteini, ihmetellen tämän tytön levollisuutta ja rohkeutta.

Nämä sanat olivat tuskin sanotut, ennenkuin nähtiin valkea savu nousevan yhdysvaltalaiskorvetin partaan ulkopuolelta. Ennenkuin pamauksen ääni ennätti kuulua Delphiniin, nähtiin suippopäinen sylinterin muotoinen projektiili, joka hirvittäväällä nopeudella kieppasi oman akselinsa ympäri ja kierittelihe ilman läpi, tulevan suoraan alusta kohti. Helppo oli seurata sen liikkeitä, jotka olivat verrattain hitaat, sillä heitännäiset rihlatuista kanuunoista lähtevät suusta vähemmällä nopeudella kuin muusta kanuunasta, jolla on sileä sisus.

Kahdenkymmenen sylen päässä Delphinistä pyyhkäsi projektiili, jonka rata nähtävästi aleni, vedenkalvoa, merkiten tiensä suihkivilla vesisäteillä. Sitte teki se uuden kaaren, hypähti melko korkealle, lennähti Delphinin päällitse, katkaisten etumaston oikean puolisen kääntönuoran, putosi kolmenkymmenen sylen päähän ja katosi syvyyteen.

"Saamari sitäkin! Meidän täytyy päästä pakoon!" — sanoi James Playfair. — "Ei maar toinenkaan kuula kauan viipyne."

"Ohoh!" — sanoi Mathew — "tarvitaanhan toki vähän aikaa semmoisten tykkien uudelleen lataamiseen."

"Onpa tosiaankin hauska nähdä tuommoista" — sanoi Crockston, joka kädet ristissä katseli tätä näytelmää niinkuin asiaan aivan kuulumaton katsoja. — "Ja kun ajattelen, että ystävämme lähettävät meille tällaisia kuulia!..."

"Vai niin, sinäkö se olet" — huudahti James Playfair ja mittaili silmillään amerikalaista kiireestä kantapäähän.

"Kyllä, minä se olen herra kapteini" — vastasi tuo järkähtämätön amerikalainen tyynenä. — "Katselen tässä, miten urhoolliset yhdysvaltalaiset ampuvat. Eivätpä tee sitä huonosti, eikä tosiaankaan huonosti."

Kapteini yritti juuri sanomaan Crockstonille suoraan mitä ajatteli, mutta samassa silmänräpäyksessä putosi projektiili numero kaksi mereen juuri oikean puolisen looringin viereen.

"Hyvä!" — huudahti James Playfair — "jo olemme jättäneet Iroquois'in kaksi kaapelin pituutta. Ne purjehtivat kuin mitkä sammakot, nuo sinun ystäväsi, vai kuinka, master Crockston?"

"Enpä saata kieltää sitä" — vastasi amerikalainen — "ja ensi kerran elämässäni tuottaa se minulle suurta mielihyvää."

Kolmas kuula jäi kauas kahden ensimmäisen ta'a, ja vähemmässä kuin kymmenessä minuutissa oli Delphin päässyt ulkopuolelle korvetin kanuunain kantoväliä.

"Tuosta nyt nähdään" — sanoi James Playfair — "mihin kaikki patenttilokit maailmassa kelpaavat. Mutta kiitos noille kuulille, nyt tiedämme minkä mukaan meidän tulee menetellä nopeutemme suhteen. Antakaa vähentää tulta. Ei maksa vaivaa haaskata polttoaineita."

"Teillä on hyvä alus" — sanoi miss Jenny nuorelle kapteinille.

"On kyllä, miss Halliburt, Delphin tekee seitsemäntoista solmuväliä tunnissa, ja ennen päivän loppua olemme jättäneet korvetin näkymättömiin."

James Playfair ei liioitellut aluksensa merikelpoisuutta, ja ennen auringon laskua olivat amerikalaisen aluksen mastonhuiput kadonneet taivaanrannan alle.

Tämä tapaus näytti kapteinille miss Halliburtin luonteen aivan uudessa valossa. Jää oli nyt kumminkin murtunut ja loppumatkalla puhelivat Delphinin kapteini ja hänen matkustajansa yhä useammin ja kauankin keskenänsä. Kapteini tapasi hänessä maltillisen, uskaliaan, ajattelevaisen ja älykkään tytön, joka puhui asiat julkisuoraan oikein amerikalaiden tavalla, Hänellä oli lujat mielipiteet, jotka hän lausui vakaumuksella, joka tunki James Playfairin sydämeeseen, hänen sitä itse aavistamattakaan. Tyttö rakasti isänmaatansa; Yhdysvaltojen suuren aatteen omisti hän intohimoisella hartaudella ja isänmaansa sodasta puhuessaan hänet valtasi sellainen innostus, johon ei kukaan muu nainen olisi voinut kohota. Useasti tapahtuikin, että James Playfair joutui ymmälle mitä hänen piti tyttölle vastata. Monesti oli "kauppamiehenkin" vakaumus vaarassa, ja miss Jenny ahdisti sitä yhtä voimakkaasti eikä tehnyt minkäänlaisia myönnytyksiä. Alussa James paljon väitteli. Hän koki puolustaa liittoutuneita yhdysvaltalaisia vastaan, hän koki näyttää, että etelävaltalaisilla oli oikeus puolellaan, sekä vakuuttaa, että jotka vapaaehtoisesti olivat keskenään yhdistyneet, taisivat samalla tavalla myöskin eri liittokunniksi erota. Mutta tyttö ei tahtonut siinä kohden antaa myöten. Sitä paitsi hän näytti toteen, että kysymys orjuudesta kävi edellä kaikkia muita tässä Pohjan ja Etelän taistelussa, sekä että kysymys siinä oli paljoa enemmän siveellisyydestä ja ihmisyydestä kuin valtiollisista asioista, ja James Playfair takertui kiinni eikä voinut mitään vastata. Näissä väittelyissä James enimmäkseen vaan kuunteli tarkoin neidin puhussa. Ja olisipa ollut miltei mahdotonta sanoa, pystyikö häneen enemmän miss Halliburtin todistelut, vaiko se lumoava voima, joka valtasi hänet neitiä kuunnelleessaan. Mutta hänen täytyi viimein muun muassa tunnustaa, että orjakysymys oli päävaikuttimena Yhdysvaltioiden sodassa, että se oli jollakin tavalla ratkaistava ja että oli kerran tehtävä loppu näistä raakalaisaikojen kauhuja herättävistä jäännöksistä.

Muuten valtiolliset mielipiteet eivät kapteinia paljon panneet arvelemaan. Hän olisi luopunut vakaisimmistakin mielipiteistään sellaisten todistelujen edessä, jotka tuotiin esiin näin viehättävässä muodossa ja tällaisissa olosuhteissa. Hän ei siis pitänyt niin tiukasti kiinni ajatuksistaan semmoisissa asioissa. Mutta siinäpä ei kaikki ollutkaan. "Kauppamiehen" käytiin nyt suoraapäätä käsiksi hänen kalliimmissa harrastuksissaan. Tämä tapahtui, kun tuli kysymys siitä laittomasta kauppahankkeesta, joka oli Delphinin tarkoitus, ja niistä sotatarpeista, joita se kuljetti liittoutuneille.

"Herra kapteini" — sanoi miss Halliburt eräänä päivänä hänelle — "kiitollisuus ei ole ikänä estävä minua sanomasta teille suoraan mitä mistäkin asiasta ajattelen, vaan päin vastoin. Te olette oiva merimies ja taitava kauppias, ja kauppahuone Playfair ja Kumpp. on pidetty mitä suurimmassa arvossa rehellisyydestään; mutta tällä kertaa se unhottaa periaatteensa ja on antautumassa asioimiseen, joka ei ole sen arvolle sovelias."

"Kuinka niin?" — huudahti James — "eikö toiminimellä Playfair ja Kumpp. ole oikeutta ryhtyä tällaiseen kaupparytykseen."

"Ei! Te kuljettatte sotatarpeita noille onnettomille, jotka ovat täydessä kapinassa maansa laillista hallitusta vastaan, ja tätä sanon minä huonon asian kannattamiseksi asevoimalla."

"Kunniani kautta miss Jenny" — vastasi kapteini — "en tahdo väitellä kanssanne liittoutuneitten oikeudesta, vaan tahdon vastata teille ainoastaan yhdellä sanalla: minä olen kauppias, ja semmoisena minä ajattelen ainoastaan toiminimeni etuja. Minä koetan ansaita rahaa, missä ikänä tilaisuutta siihen ilmaantuu."

"Sepä juuri onkin moitittavaa, herra kapteini" — jatkoi tyttö. — "Voitto ei puhdistakaan tekotapaanne. Jos kiinalaisille myötte opiumia, joka heidät tylsentyttää, niin olette yhtä syyllinen kuin tällä hetkellä, antaessanne Etelän kansalle välikappaleita käsiin, millä pitkittävät epäoikeutettua sotaa."

"Suokaa anteeksi, miss Jenny, mutta johan nyt menette kovin pitkälle; minä en saata myöntää..."

"Ei, mitä olen sanonut on totta. Mutta kun olette kysyneet omaltatunnoltanne, ja selkeästi käsitätte ajettavanne asian sekä kun ajattelette seurauksia, joista kokonansa olette vastuunalainen kaikkein silmissä, niin olette tunnustava minun olevan oikeassa tässä niinkuin monissa muissakin kohdissa."

Nämä sanat kuultuansa seisoi James Playfair perin ällistyneenä. Hän erosi oikein vihastuksissaan tästä nuoresta työstä, sillä hän tunsu kykenemättömyytensä vastaamaan. Sitte käveli hän äkeissään kuin lapsi puolen tahi korkeintaan kokonaisen tunnin, jonka perästä hän palasi tämän omituisen tytön luokse, joka herttaisimmalla hymyilyllä löi hänen väitteensä armottomasti kumoon.

Sanalla sanoen, kuinka nyt lieneekin ollut, ja vaikka James Playfair ei tahtonut sitä tunnustaa, niin ei hän enään ollutkaan omissa valloissaan. Hän ei ollut enään "herra lähinnä Jumalaa" omassa laivassaan.

Crockstonin suureksi iloksi Halliburtin osakkeiden arvo näytti yhä nousevan. Kapteini näytti

päätäneen tehdä mitä hyvänsä vapauttaaksensa miss Jennyn isän, vaikka panisikin tässä alttiiksi Delphinin, lastinsa ja laivaväkensä ja saattaisi päällensä arvoisan setä Vincentin kirouksen.

VI.

Sataman suu Sullivan-saaren vieressä.

Kaksi päivää sen jälkeen kuin Iroquois-korvetti tavattiin oli Delphin Bermudas-saarien leveysasteella, jossa se sai kokea kovan myrskyn. Näillä kulkuvesillä raivoavat usein ankarat myrskyt. Ne ovat tulleet kuuluksi siellä usein sattuvien haaksirikkojen kautta, ja sinne onkin Shakespeare asettanut Myrsky nimisen näytelmänsä pudistuttavat kohtaukset, joissa Ariel ja Caliban ottelevat vallasta aaltojen yli.

Tämä tuulenpuuska oli hirmuinen. James Playfair aikoi ensin hakea suojasatamaa Bermudas-saaristoon kuuluvassa Mainland-saarella, jossa englantilaisilla on sotilasasema, mutta tästä olisi voinut seurata suuria vastuksia ja ikävyyksiä, Onneksi suoriutui Delphin myrskyssä oivallisesti, ja vasta kokonaisen päivän ajeltuansa tuulen mukana, osasi se jälleen asettaa kulkusuuntansa Amerikan rannikolle päin.

Mutta jos James Playfair oli alukseensa tyytyväinen, niin hän ei ollut vähemmin ihastunut tuon nuoren tytön rohkeuteen ja kylmäverisyyteen. Miss Halliburt oleskeli kovimmankin myrskyn aikana kannella ja hänen rinnallansa. Kun James tutkiskeli itseänsä, tunsikin nyt, että syvä epäämätön ja vastustamaton rakkaus oli vallannut koko hänen olentonsa.

"Niin on" — sanoi hän itsekseen — "tuo uskalias tyttö on se, joka pitää komentoa tässä laivassa! Hän heittelee minua sinne ja tänne niinkuin merihädässä olevaa alusta. Minä tunnen etten voi häntä vastustaa. Mitähän setä Vincent on sanova? Voi, sinä heikko ihmisluonne! Olenpa varma siitä, että jos Jenny käskisi minua viskaamaan koko tämän kirokun salatavaran mereen, minä rakkaudesta häneen tekisin sen arvelematta."

Onneksi kauppahuoneelle Playfair ja Kumpp. miss Halliburt ei kumminkaan vaatinut tätä uhria. Kuitenkin oli kapteini parka nyt kiinni, ja Crockston, joka luki hänen sydämmestään ikäänkuin avatusta kirjasta, hieroi käsiään tyytyväisenä niin, että nahka oli haljeta.

"Hän on kiinni, nyt hän on kiinni" — toisteli hän itseksensä — "ja ennen kahdeksan päivän kuluttua on minun isäntäni huoletonna majaileva täällä Delphinissä ja vieläpä sen parimmassa kajuutassa."

Mitä miss Jennyn tuli, niin ei kukaan, ja ei edes James Playfair itse olisi tainnut sanoa, josko hän havaitsi, mitä tunteita hän herätti ja oliko hänellä sama mieltymys kapteiniin. Tämä nuori tyttö osoitti mitä suurinta varovaisuutta — seuraus hänen amerikalaisesta kasvatuksestaan ja kätkei salaisuutensa sydämmeensä.

Mutta sillä aikaa kuin rakkaus näin nuoren kapteinin sydämmessä kiihtyi, kulki Delphin täydellä höyryllä Charlestonia kohti.

Tammikuun 13 päivänä ilmoitti tähystäjä maata näkyvän kymmenen peninkulman päässä länteen päin. Se oli matala rannikko, joka näin etäällä näytti liittyvän melkein yhteen vedenrajan kanssa. Crockston tarkasteli visusti taivaanrantaa, ja kello 9 aikana aamulla osoitti hän erästä paikkaa, joka selvästi kuvastui vasten pilvistä taivasta ja huudahti:

"Charlestonin valotorni!"

"Jos Delphin olisi tullut tänne yön aikana, olisi tämä valotorni, joka on rakennettu Morris-saarelle ja joka kohoaa sataneljäkymmentä jalkaa merenpinnan yli, näkynyt jo useita tuntia sitte, sillä tämän vilkkumajakan kirkas valo näkyy neljäntoista peninkulman päähän."

Kun siis Delphinin asema tuli selväksi, ei James Playfairilla ollut muuta tehtävää kuin ainoastaan päättää, mitä uraa hän Charlestoniin laskisi.

"Jos meitä ei kolmen tunnin kuluessa kohtaa mikään vastus" — sanoi hän — "niin olemme satamatokkain turvissa."

Charlestonin kaupunki on seitsemän peninkulmaa pitkän ja kahta peninkulmaa leveän merenlahden perimäisessä pohjukassa. Lahden nimi on Charleston-Harbour ja sen suu on varsin vaikea kulkea.

Tämän suun eteläpuolella on Morris- ja pohjoispuolella Sullivan-saari. Silloin kun Delphin oli aikeessa murtaa saarrosta, oli Morris-saari jo yhdysvaltalaisen sotaväen hallussa, ja kenraali Gillmore rakennutti sinne pattereita, joitten kanuunat ammuskelivat ja hallitsivat ulkopuolisia ankkuripaikkoja. Sullivan-saari sitä vastoin oli liittoutuneilla, jotka puolustivat itseänsä sen äärimäisellä niemellä olevassa Fort Moultrien linnassa. Delphinin oli siis edullisinta laskea niin lähelle pohjois-rantoja kuin suinkin, välttääksensä Morris-saaren pattereita tulta.

Viittä eri tietä voidaan päästä tähän merenlahteen: Sullivan väylää, pohjoista väylää, Overallin väylää, pääväylää, ja sitte vielä Lawfordin väylää. Mutta tämä viimeinen ei ole muukalaisten alusten käytettävä, jos heillä vaan ei ole erinomaisia rantaluotsia muassaan, eikä myöskään alusten, jotka käyvät seitsemää jalkaa syvemmässä. Mitä pohjoiseen ja Overallin väyliin tulee, niin sinne voitiin ampua Yhdysvaltaisten pattereista, jonka tähden niitä teitä ei voinut ajatellakaan. Jos James Playfairilla olisi ollut mahdollisuus valita, niin olisi hän laivallaan laskenut pääväylälle, joka on paras ja helppo kulkea, mutta hänen täytyi ottaa huomionsa asianhaaroja ja tehdä päätöksensä niiden mukaan. Delphinin kapteini tunsu tämän lahden kaikki salaisuudet, sen salakarit, sen syvyyden pako- ja nousuveden aikana sekä sen virrat. Hän taisi siis täydellä varmuudella ohjata aluksensa, niin pian kuin se oli laskenut johonkin näistä ahtaista väylistä. Mutta kuinka päästä niihin, siinäpä se juuri tempu oli.

Tämä ohjaaminen vaati tavatonta merimiestaitoa ja tarkan tiedon Delphinin ominaisuuksista.

Kaksi Yhdysvaltioitten rekattia risteili tällä hetkellä Charlestonin kulkuvesillä, ja Mathew johdatti kapteenin huomiota niihin.

"Ne tulevat hetikohta" — sanoi hän — "kysymään meiltä, mitä meillä on tekemistä näillä kulkuvesillä."

"Olkoonpa niin, mutta me emme tule antamaan heille mitään vastausta" — huomautti kapteini — "siis on heidän uteliaisuutensa aivan turha."

Sillä aikaa laskivat risteilijät täydellä vauhdilla suoraan Delphiniä kohti, joka jatkoi kulkuansa alinomaan koettaen pysyä niiden kanuunain kantomatkan ulkopuolella. Mutta James Playfair piti lounaista kurssia pettääksensä siten vihollisten laivat. Näitä täytyi siis todellakin saada uskomaan että Delphin aikoi käyttää Morris-saaren viereistä väylää, mutta siellä taas oli pattereita ja kanuunoita, joiden kuulat olisivat voineet ampua tämän englantilaisen aluksen upoksiin. Yhdysvaltalaiset antoivat siis Delphinin purjehtia lounasta kohti, eivätkä muusta huolineet kuin pitää silmällä sen liikkeitä, ahdistamatta sitä sen kiivaammin.

Tunnin kuluessa laivat pysyivät yhtä kaukana toisistaan. James Playfair, joka tahtoi pettää risteilijät Delphinin nopeuden suhteen, oli heikentänyt sen kulkua, joten se meni vaan puolella koneella. Kuitenkin täytyi vihollisten savutorvesta nousevasta sakeasta savutuprasta tulla siihen luuloon, että höyrylaiva koki saada koneeseen mahdollisimman korkeinta painoa ja siis mitä vinheintä vauhtia.

"Kyllä kohta ällistyvät" — sanoi kapteini "kun näkevät meidän pujahtavan käsistänsä."

Kun kapteini havaitsi olevansa tarpeeksi likellä Morris-saarta ja kanuunain edessä, joiden kantomatkaa hän ei tuntenut, käännähytti hän yhtäkkiä ruoria, laski jälleen pohjoista kohti ja jätti risteilijät kaksi peninkulmaa tuulen alapuolelle. Kun nämä näkivät tämän tempun, käsittivät ne heti kapteenin tarkoitukset ja alkoivat kiivaasti ajaa höyrylaivaa takaa. Mutta nyt se jo oli kovin myöhäistä. Delphin, jonka propellit tekivät työtä kahta vikevämmin kuin ennen, jätti vihollisten alukset kauas jälkeensä ja läheni rannikkoa. Muutamia kuulia lähetettiin kumminkin koetteeksi sen jälkeen, mutta yhdysvaltaisten heitokset menivät aivan hukkaan, sillä ne eivät päässeet kuin puoliväliin. Kello 11 aikana aamupäivällä laski laiva vähäisen uppomittansa avulla Sullivan-saaren vieritse, menen täydellä vauhdilla tuohon ahtaaseen kulkureittiin. Siellä oli se hyvässä turvassa, sillä ei yksikään yhdysvaltojen risteilijä olisi uskaltanut tälle väylälle, joka pakoveden aikana keskimäärin ei ole yhtätoista jalkaa syvempi.

"Mitä" — huudahti Crockston — "eikö se olekaan sen vaikeampaa?"

"Ohoh, master Crockston" — vastasi James Playfair — "vaikeaa ei ole päästä sisään, vaan kyllä tulla ulos jälleen."

"Joutavia!" — jatkoi amerikalainen — "se ei minua suuresti huoleta. Laivalla semmoisella kuin Delphin ja semmoisen kapteenin johdolla kuin James Playfairin päästään mihin tahdotaan ja ulos samalla tavalla."

Sillä aikaa tutki kapteini kiikari kädessä tarkoin tietä, jota hänen piti noudattaa. Hänellä oli edessään oivallisia rantaveden erikois-karttoja, joiden johdolla hän taisi mennä eteenpäin arvelematta.

Delphinin onnellisesti päästyä tälle ahtaalle väylälle, joka ulottuu pitkin Sullivan-saarta, otti kapteini maamerkin Moultrie-linnasta luoteessa, siksi kun Pickney-linna, joka helposti tunnetaan tummasta väristään ja seisoo eräällä saarella Shutes Tollyn vieressä, näkyi pohjoiskoillisessa. Toisella puolen oli hänellä varustamaton Johnson-linna kaksi astetta pohjoisempaa Sumter-linnaa.

Tässä silmänräpäyksessä sitä nyt tervehdittiin Morris-saaren pattereista muutamilla kuulilla, jotka eivät siihen asti kantaneet. Se pitkitti siis menoansa, poikkeamatta minnekään päin, meni Moultrievillen alate, joka on Sullivan-saaren äärimmäisellä niemellä, ja laski lahteen.

Delphin jätti kohta Sumter-linnan vasemmalle kädelle ja oli nyt suojassa Yhdysvaltojen pattereilta.

Tämä Yhdysvaltioiden sodan aikana tunnettu linna on kolmen ja kolmanneksen peninkulman päässä Charlestonista ja molemmiin puolin peninkulman päässä maasta. Se on viisikulmainen, rakennettu Massachusettista tuodusta granitista keinotekoiselle saarelle. Rakentaminen kesti kymmenen vuotta ja maksoi enemmän kuin yhdeksänsataa tuhatta dollaria.

Se oli sama linna, mistä Anderson ja Yhdysvaltojen sotaväki karkoitettiin Huhtikuun 13 päivänä 1861, ja se oli tätä vastaan kuin liittoutuneet laukasivat ensimmäisen laukauksensa. Mahdotonta olisi arvioida sitä raudan ja lyijyn paljoutta, minkä Yhdysvaltalaisien kanuunat syytivät sitä vastaan. Yhtä kaikki piti se puoliansa kolme vuotta. Muutamia kuukausia myöhemmin, kuin Delphin laski sen ohitse, sen kukistivat kuulat Parratin kolmesatanaulaisista rihlatuista kanuunoista, jotka kenraali Gillmore oli asetuttanut Morris-saarelle.

Mutta tänä aikana oli se vielä täydessä voimassaan, ja liittoutuneitten lippu liehui tämän kivisen jättiläisviisikulmikkaan päällä.

Delphinin purjehdittua linnan sivu, näkyi Charlestonin kaupunki Ashley- ja Coopervirtain välillä, muodostaen kärjekkään niemen ulkosatamaa vastaan.

James Playfair meni nyt viitotun väylän välitse, ja hänellä oli lounaisella puolellaan Charlestonin valotorni, joka näkyy Morris-saaren multavallien ylitse. Se oli jo nostanut Englannin lipun ja liikkui ihmeteltävällä nopeudella näissä ahtaissa solissa.

Jätettyänsä karanteeni-merkin oikealle kädelle, laski se esteettä lahteen. Miss Halliburt seisoi peräkannella, katsellen tätä kaupunkia, jossa hänen isänsä pidettiin vangittuna, ja tätä ajatellessa hänen silmänsä täytyivät kyynelillä.

Kapteenin käskystä vähensi Delphin viimein vauhtiansa, meni pitkin etelä- ja itäpuolella olevia pattereita ja seisoi ennen pitkää North Commercial varvin rantalaiturissa.

VII.

Etelävaltioitten kenraali.

Laskiessaan Charlestonin rantalaituriin tervehti lukuisa ihmislauma Delphiniä eläköön-huudoilla. Asukkaat tässä meren puolelta tarkasti saarretussa kaupungissa eivät olleet tottuneet näihin aikoihin näkemään europalaisia aluksia. Suurella hämmästyksellä he kysyivät mitä tällä isolla höyryaluksella, joka noin uljaasti kantoi Englannin lippua kahvelin alla, oli tekemistä heidän kulkuvesillään. Mutta kun saatiin kuulla sen matkan tarkoitus, miksi se oli tunkenut Sullivan-saaren viereisten ahtaiden vesien kautta, ja kun huhu levisi, että se sisälsi kokonaisen lastin sotakieltotavaroita, nostettiin kahta innokkaampia eläköön- ja riemuhuutoja.

Viipymättä läksi James Playfair heti tapaamaan kenraali Beauregardia, joka oli kaupungin ylin sotapäällikkö. Tämä vastaanotti avosylin Delphinin nuoren kapteenin, joka tuli varsin sopivaan aikaan tuomaan hänen sotamiehilleen vaatteita ja ruokavaroja, joista heillä oli mitä kovin puute. Päätettiin viipymättä ryhtyä laivan purkamiseen, ja joukko jänteviä käsiä tuli Englannin matruuseille avuksi.

Ennenkuin James Playfair lähti laivastaan, oli miss Halliburt mitä kiihkeimmästi kehoittanut häntä rupeamaan hänen isänsä puoltajaksi kenraalin luona. Nuori kapteini oli luvannut kokonansa antautua tämän nuoren tytön palvelukseen.

"Miss Jenny" — oli hän sanonut — "te saatatte luottaa minuun. Minä olen tekevä mahdottomiakin

pelastaakseni isänne, ja minä toivon, että tämä asia ei ole tuottava vaikeuksia. Minä käyn kenraali Beauregardin luona jo tänä päivänä ja, vaikken jyrkästi voi vaatia häneltä mr Halliburtin vapaaksi laskemista, koetan saada selvän tiedon isänne tilasta, josko hän on vapaana kunniasanallaan vaiko vankina."

"Isä raukkani!" huudahti miss Jenny huo'aten. — "Hän ei tiedä, että tyttärensä on häntä näin lähellä. Oi, jos voisin rientää hänen syliinsä!"

"Hiukan malttia vain, miss Jenny, ja te saatte kohta syleillä isänne. Luottakaa siihen, että olen menettelevä mitä suurimmalla alttiudella, mutta myös taitavan ja ajattelevan miehen tavalla."

Sittenkuin James Playfair oli suorittanut kauppahuoneensa asiat, jättänyt Delphinin lastin kenraalille ja tehnyt välipuheen suunnattomasta määrästä pumpulia polkuhintaan, käänsi hän uskollisena lupaukselleen, keskustelun päivän tapauksiin.

"Te luulette siis" — sanoi hän kenraali Beauregardille — "orjuuden puollustajain pääsevän voitolle?"

"En epäile hetkeäkään, että viimein voitamme, ja mitä Charlestoniin tulee, niin on kenraali Lee'n armeija kohta pelastava sen saarroksesta. Ja mitä voitte sitä paitse odottaa orjuuden vastustajilta? Jos niin kävisikin — mikä ei ole tapahtuva että kauppakaupungit Virginiassa, pohjois- ja etelä-Carolinassa, Georgiassa, Alabamassa ja Mississipissä joutuisivat heidän valtaansa, mitäs se tekee? Voisivatko he päästä herroiksi maassa, jota eivät koskaan kykene miehittämään? Eivät suinkaan, ja vaikka pääsisivätkin voitolle, niin he minun mielestäni joutuisivat suureen pulaan voittonsa tähden."

"Saatatteko varmaan luottaa sotamiehiinne?" — kysyi kapteini — "ja ettekö pelkää Charlestonin väsyvän piiritykseen, joka saattaa kaupungin häviöön?"

"En pelkää kavallusta, ja paitsi sitä, jos kavaltajia olisikin, niin ne armahtamatta uhrattaisiin, ja minä hävittäisin tulella ja miekalla itse kaupunginkin, jos havaitsisin pienintäkään yhdysvaltalaisliikettä. Jefferson Davis on uskonut minulle Charlestonin, ja saatte olla huoletti siitä, että kaupunki on hyvissä käsissä."

"Onko teillä vankia pohjoisvaltioista?" kysyi James Playfair, joka nyt vihdoin pääsi haluamaansa keskustelu-aineeseen.

"On, kapteini" — vastasi kenraali. — "Täällä Charlestonissa erimielisyys ensiksi puhkesi ilmi. Täällä olevat orjuuden vastustajat tahtoivat asettua vastarintaan ja kun tulivat voitetuiksi, jäivät he sotavangeiksi."

"Onko teillä niitä monta?"

"Sadan paikoilla?"

"Saavatko he oleskella vapaina kaupungissa?"

"He olivat vapaalla jalalla siihen asti kuin keksin salaliiton. Heidän johtajallensa oli näet onnistunut saada toimeen salainen yhteys piirittäjien kanssa, jotka siten saivat tietoja siitä mitä kaupungissa tapahtui. Minun täytyi sulkea lukon taakse nämä vaaralliset vieraat ja useat heistä tulevat jättämään vankeutensa ainoastaan kiivetäksensä linnanpalteelle, jossa kymmenen meikäläisten kiväärikuulaa on tekevä lopun heidän yhdysvaltalaismielteistänsä."

"Mitä? Ammutaanko he kuolijaaksi?" — kysäsi kapteini säpsähtäen.

"Ammutaan ja ensiksikin heidän johtajansa, joka on ylen rohkea ja vaarallinen mies piiritetyssä kaupungissa. Minä olen lähettänyt hänen kirjevaihtonsa presidentille Richmondissa, ja kahdeksan päivän kuluessa on hänen kohtalonsa peruuttamattomasti ratkaistu."

"Kuka siis on se mies, josta puhutte?" kysyi James Playfair, teeskennelty väliäpitämättömyys äänessään.

"Sanomalehden toimittaja Bostonista, raivostunut orjuuden vastustaja ja sokeasti Lincolnin kiintynyt."

"Mikä hänen nimensä on?"

"Jonathan Halliburt."

"Miesparka!" huudahti James, hilliten liikutustansa. — "Mitä hän nyt lieneekin tehnyt, ei saata olla häntä surkuttelematta. Luuletteko tosiaankin hänen tulevan ammutuksi?"

"Siitä olen varma" — vastasi Beauregard. — "Mitäpä sille voidaan?
Sota on sota ja puollustautua täytyy miten parhaiden taidetaan."

"No, tämäpä ei juuri minuun koske" — vastasi kapteini huoletonna — "ja rangaistusta toimeen pantaessa minä jo olen kaukana."

"Mitä? Aiotteko jo palata?"

"Aion, herra kenraali, minä olen ennen kaikkea kauppias. Heti pumpulin lastattuani lähdän purjehtimaan. Minä olen tullut tänne sisään, se on hyvä, mutta minun täytyy tulla täältä uloskin, ja siinäpä se vaikeus onkin. Delphin on hyvä laiva ja uskaltaa nopeuden suhteen lähteä minkä yhdysvaltalais-laivan kanssa hyvänsä kilpailemaan; mutta vaikka se kulkeekin nopeasti, ei se sentään voisi rientää pakoon kanuunan laukauksen tieltä ja luoti sen runkoon tai koneeseen tekisi koko minun kauppasuunnitelmani mitättömäksi."

"Kuten haluatte, kapteini" — vastasi Beauregard. — "Koska asiat niin ovat, ei minulla ole yhtään neuvoa teille antaa. Te hoidatte ammattianne, ja siinä teette oikein. Teidän sijassanne tekisin samalla tavalla. Paitsi sitä olo Charlestonissa ei ole suloista, ja ankkuripaikka, jossa kuulia sataa ehtimiseen, ei anna alukselle luotettavaa suojaa. Te lähdette siis, milloin hyväksi näette. Mutta olkaa hyvä ja sitä ennen antakaa minulle vähäinen tieto. Kuinka monta ja kuinka suuria ovat ne yhdysvaltalais-alukset, jotka risteilevät Charlestonin ulkopuolella?"

James Playfair vastasi kenraalin kysymyksiin niin hyvin kuin taisi ja jätti hänelle hyvästit mitä ystävällisimmillä sanoilla. Mutta kun hän palasi Delphiniin, oli hän sangen levoton ja murheellinen siitä mitä oli kuullut.

"Mitä pitää minun sanoa miss Jennylle?" mietti hän. — "Pitääkö minun ilmoittaa hänelle, missä hirmuisessa tilassa mr Halliburt on? Ei, parempi on että jätän hänet tietämättömyyteen hänen isäänsä uhkaavasta vaarasta. Lapsi parka!"

Hän ei ollut astunut viittäkymmentä askelta kuvernöörin asunnosta, ennenkuin kohtasi Crockstonin. Tämä kunnan amerikalainen oli vartunut häntä aina hänen laivasta lähdettyänsä.

"No, kuinkas asiat ovat, kapteini?"

James Playfair katsoi Crockstoniin vakaisesti, ja tämä ymmärsi siitä, että kapteinilla ei ollut hyviä uutisia hänelle ilmoitettavana.

"Oletteko nähneet kenraali Beauregardia?" kysyi hän.

"Olen" — vastasi James Playfair.

"Ja te olette puhutelleet häntä mr Halliburtista?"

"En ole, vaan hän on puhunut minulle hänestä."

"Entäs sitte, kapteini?"

"Entäs sitte? Voinko teille sanoa kaikki?"

"Voitte, herra kapteini!"

"Niin, kuulkaapas! Kenraali on sanonut minulle, että herranne tulee ammuttavaksi kahdeksan päivän kuluessa."

Tämän kuultua olisi joku muu kuin Crockston raivosta hypähtänyt tahi päästänyt hillitsemättömän tuskan tunteen valtoihinsa; mutta amerikalainen, joka ei hätäillyt ja näki kaikki parhaimmassa valossa, ikäänkuin myhäili ja sanoi vain:

"No, mitä se tekee?"

"Mitäkö tekee?" — huudahti James Playfair. — "Minä sanon teille, että mr Halliburt ammutaan kahdeksan päivän kuluessa, ja te vastaatte: mitä se tekee!"

"Niin, mitäpä se tekee, jos hän kuuden päivän kuluessa on Delphinissä ja me seitsemän päivän kuluttua aavalla valtamerellä."

"Minä ymmärrän sinut kunnan ystävä", vastasi kapteini ja puristi Crockstonin kättä. "Sinä olet rohkea mies, ja minä olen, huolimatta setä Vincentistä ja Delphinin lastista, antava vaikka räjähyttää itseni ilmaan miss Jennyn tähden."

"Ei sentään kenenkään tarvitse ilmaan lentää" — vastasi amerikalainen.
— "Siitä olisi vaan kaloille hyötyä, mutta tärkein asia on saada mr Halliburt vapautetuksi."

"Mutta tiedätkö se asia on vaikeata."

"Eipä niinkään!" — vastasi Crockston.

"Pää-asia on päästä yhteyteen vangin kanssa, joka on ankarasti vartioituna."

"Se on tietty."

"Ja toimittaa hänet onnellisesti karkuun, mikä miltei olisi ihmetyö."

"Voi olla" — sanoi Crockston. — "Mutta vanki ajattelee yleensä enemmän karkaamista, kuin hänen vahtinsa vartioimista. Sen tähden täytyisi vangin aina onnistua karkaamisyrityksessään. Kaikki asianhaarat ovat hänen puolellaan, ja sen tähden on mr Halliburt meidän avullamme pelastuva."

"Kenties olette oikeassa, Crockston."

"Aina oikeassa, kapteini."

"No, mutta mitenkä aiotte menetellä? Pelastussuunnitelma on keksittävä ja kaikenmoisiin valmistuksiin on ryhdyttävä."

"Minä tahdon tarkemmin asiaa ajatella."

"Mutta jos miss Jenny saa kuulla, että hänen isänsä on tuomittu kuolemaan ja että käsky rangaistuksen toimeenpanemisesta voi tulla minä päivänä hyvänsä..."

"Hänen ei pidä saada mitään tietää, siinä kaikki."

"Te olette oikeassa, asia on salattava häneltä. Se on parempi sekä hänelle että meille."

"Missä mr Halliburtia pidetään vangittuna?" — kysyi Crockston.

"Linnassa kaupungin sisällä" — vastasi James Playfair.

"Hyvä! Ja nyt menkäämme laivaan!"

"Niin, nyt laivaan, Crockston!"

VIII.

Karkaaminen.

Miss Jenny istui Delphinin peräkannella odotellen kuumeentapaisella levottomuudella kapteinin tuloa. Tämän palattua hänen luoksensa, ei hän kyennyt sanaakaan virkkamaan, mutta silmänsä kysyivät James Playfairilta kiihkeämmin kuin hänen huulensa olisivat sen tehneet.

Crockstonin avustamana ilmaisi kapteini nuorelle tytölle, että hänen isänsä istui vankilassa ja että hän varovasti oli kuulustellut kenraali Beauregardilta sotavangeista. Mutta kun hän oli huomannut, ettei kenraali ollut suopea heitä kohtaan, oli hän vaan hyvin varovasti kajonnut asiaan ja päättänyt menetellä aivan asianhaarain mukaan.

"Koska mr Halliburt ei saa vapaasti liikkua kaupungilla" — sanoi James Playfair — "niin hänen karkaamisensa käy vaikeammaksi, mutta minä olen pääsevä tarkoitukseni perille ja vannon teille, miss Jenny, että Delphin ei ole lähtevä Charlestonin rediltä ilman isäänne."

"Kiitos, mr James" — sanoi tyttö — "minä kiitän teitä kaikesta sydämmestäni."

Nämä sanat kuultuansa James Playfair tunsu sydämmensä hypähtävän rinnassaan. Kyynelsilmin ja värähtävin huulin hän lähestyi tyttöä. Hänen teki mieli puhua ja ilmaista tytölle tunteensa, joita ei kauemmin voinut hillitä, kun Crockston astui väliin sanoen:

"Kas niin nyt ei olekaan aikaa olla noin hellätunteinen. Sen sijaan tuumikaamme, ja neuvotelkaamme järkevästi asiasta."

"Onko sinulla siis jotakin neuvoa, Crockston?" — kysyi miss Jenny.

"Minulla on aina joku neuvo varalla" — vastasi amerikalainen. — "Se juuri on erikoisalani."

"Mutta onko se hyväkin neuvo" — sanoi James Playfair.

"Oivallinen eivätkä edes ministerit Washingtonissa voisi parempaa keksiä. Onpa niin kuin mr Halliburt jo olisi täällä laivassa."

Crockston sanoi nämä sanat semmoisella varmuudella ja niin hyvillä mielin, että heikkouskoisimpaankin olisi sama varma vakaumus tarttunut.

"Annapas kuulla tuumasi!" — sanoi James Playfair.

"Annan, kapteini; teidän pitää mennä kenraali Beauregardin luokse ja pyytää hänen apuansa erääseen hyvään asiaan, jota hän ei ole teiltä kieltävä."

"Ja mikähän hyvä asia se olisi?"

"Teidän pitää sanoa hänelle, että teillä on laivassanne eräs keho ihminen, oikea ilkiö, joka on teille haitaksi ja joka matkalla on koettanut yllyttää laivaväkeä salakapinaan, sanalla sanoen ilkeä roisto. Sitte pyydätte lupaa saada lukita hänet linnaan, kuitenkin ehdolla että ennen lähtöänne saatte noutaa hänet takaisin viedäkseen Englantiin ja jättääksenne hänet oikeuden käsiin, rangaistavaksi maan lakien mukaan."

"Hyvä, hyvä!" — vastasi James Playfair puoleksi naurusuin. — "Minä teen kaikki mitä tahdotte, ja Beauregard on heti mielellään myöntävä pyyntöni."

"Siitä olen minäkin täydellisesti vakuutettu" — jatkoi amerikalainen.

"Mutta minulta puuttuu yksi asia" — virkahti vielä Playfair.

"Mikä se olisi?"

"Tuo roisto."

"Seisoohan hän juuri silmäinne edessä, kapteini."

"Mitä? Sekö ilkeä lurjus?"

"Se olen juuri minä, ellette pahaksi pane."

"Oi, mikä jalomielisyys, mikä uhrautuva sydän!" — huudahti miss Jenny, puristaen pienillä käsillään amerikalaisen karkeita käsiä.

"Crockston, ystäväni" — sanoi James Playfair — "ymmärrän teidät täydellisesti, ainoastaan yhdestä asiasta olen pahoillani: etten voi astua sijaanne."

"Itsekullakin on tehtävänsä tässä maailmassa" — vastasi Crockston. — "Jos te astuisitte minun sijaani, niin varmaankin joutuisitte moneen pahaan pulaan, mikä ei minulle voi tapahtua. Te sitävastoin saatte kyllin tekemistä siinä miten pääsette ankkuripaikalta yhdysvaltalaisen ja liittoutuneitten kanuunain ahdistamina, jossa yrityksessä minun huonosti kävisi."

"Jatkakaa Crockston?"

"Päästyäni kerran onnellisesti linnaan, jonka tunnen kuin viisi sormeani, voin kyllä nähdä miten on meneteltävä, mutta olkaa varma, että hyvä siitä tulee. Sillä aikaa pitäkää Te vaan huoli laivanne lastaamisesta."

"Niin tosiaan! Ne kauppahommat!" — sanoi kapteini — "ne tulevat nyt vaan toiseen sijaan."

"Ei suinkaan! Muistakaa setä Vincentiä. Mitähän setä sitte sanoisi? Antakaa tunteiden ja kauppatoimien käydä rinnatusten. Sillä keinoin vältätte kaikki epäluulot. Mutta pitäkää kiirettä vain. Voipiko kaikki olla kuudessa päivässä suoritettuna?"

"Voipi kyllä."

"Siis on Delphin lastannut ja valmis lähtemään 22 päivänä."

"Aivan valmis."

"Kuulkaa sitte. Tammikuun 22 päivän illalla, ymmärrättekö, te lähetätte veneen ja muutamia paraita matruusianne White-Pointin luokse kaupungin äärimmäisessä päässä. Odottakaa siellä kello 9:ään asti, ja te saatte nähdä mr Halliburtin ja nöyrimmän palvelijanne tulevan saapuville."

"Mutta kuinka menettelette auttaaksenne mr Halliburtia karkaamaan ja samalla päästäksenne itsekin pakoon?"

"Se on minun asiani."

"Rakas Crockstonini" — sanoi Jenny — "te aiotte siis panna henkenne alttiiksi pelastaaksenne isäni?"

"Älkää minun tähteni olko huolissanne, miss Jenny, minä en laisinkaan pane mitään alttiiksi. Saatatte uskoa mitä sanon."

"Mutta" — kysyi James Playfair — "milloin pitää minun panettaa teidät linnaan?"

"Jo tänä päivänä. Ymmärrättehän sen, että minä turmelen kaiken laivaväkenne ja ett'ei ole aikaa hukata."

"Tarvitsetteko rahaa? Olisivatko ne teille joksikin hyödyksi linnassa?"

"Rahaako lahjoakseni vanginvartijan? Eikö mitä! Se tulisi sekä kovin kalliiksi että olisi tyhmästi tehty. Jos niin sattuu, niin vanginvartija pitää sekä rahat että vangin, ja siinä tekee hän oikein. Ei, minulla on muita paljoa parempia keinoja. Kuitenkin saatatte antaa muutamia dollareita. Täytyyhän toki jos tarvis vaatii, saada ryyppy."

"Ja päihdyttää vanginvartija?"

"Ei suinkaan, päihtynyt vanginvartija pilaisi koko juonen. Ei, ei, minä sanon teille, että minulla on tuumani, ja antakaa minun hoitaa asia."

"Kas tässä, urhea Crockstonini, tässä on teille kymmenen dollaria."

"Se on liiaksi, mutta jäännöksen annan takaisin."

"Oletteko siis valmis?"

"Aivan valmis astumaan esiin oikeana pääkonnana."

"Matkaan siis!"

"Crockston" — sanoi tyttö liikutetulla äänellä — "oletpa kumminkin paras ihminen maanpäällä."

"Eipä se minusta kumma olisikaan" — vastasi amerikalainen nauraa hohotellen. — "Mutta olipa unhottua, herra kapteini, minulla on jotain tähdellistä teiltä pyydetävänä."

"No mitä?"

"Jos kenraali ehdottaisi, että antaisitte hirttää tuon ilkiönne, sillä tiedättehän että soturit eivät häikäile!..."

"Mitä tarkoitatte?"

"Niin sanokaa että teidän pitää asiaa ajatella."

"Sen lupaan."

Samana päivänä suureksi kummastukseksi laivaväelle, joka salaisuudesta ei mitään tiennyt, vietiin Crockston sidottuna kahleisiin maihin, ja puoli tuntia sen jälkeen huolimatta hänen rajuista vastustuksistaan, hän kapteinin pyynnöstä sulettiin Charlestonin linnaan.

Tänä ja seuraavina päivinä purettiin Delphiniä suurella touhulla. Höyryranat nostivat taukoamatta koko europalaisen lastin pois sisäänpantavan uuden lastin tieltä. Charlestonin väestö auttoi tässä mieluisessa tehtävässä ilolla ja riemulla laivaväkeä. Voitiinpa melkein sanoa että merimiehet olivat silloin kuten sanotaan, korkeimmat kukot linnalla, niin ystävällisiä ja kohteliaita olivat kaupunkilaiset heitä kohtaan. Mutta James Playfair ei antanut heille aikaa vastaanottaa amerikalaisen kohteliaisuudenosotuksia. Hän kehoitteli ja kiirehti mitä kiihkeimmällä innolla, johon Delphinin matruusit eivät voineet oikeata syytä arvata.

Kolme päivää sen jälkeen eli tammikuun 18 päivänä aljettiin ensimmäisiä pumpulipakkoja lastata ruumaan. Vaikka James ei enää ollut kauppavoitosta millänsäkään, teki kauppahuone Playfair ja Kumpp. oivallisen kaupan, se kun sai polkuhinnalla kaiken pumpulin, mikä rojuna oli kasaantunut Charlestonin varville.

Sillä aikaa ei ollut saatu mitään tietoja Crockstonista. Mitään virkkamatta oli Jenny alinomaisessa pelossa. Hänen kasvonsa, jotka olivat levottomuudesta tuntuvasti muuttuneet, puhuivat hänen puolestansa, ja James Playfair koki hyvillä sanoilla rauhoittaa häntä niin hyvin kuin taisi.

"Minulla on mitä suurin luottamus Crockstoniin" — sanoi hän. "Hän on uskollinen palvelija, ja te, miss Jenny, joka tunnette hänen paremmin kuin minä, saatatte siis olla aivan huoletti. Kolmen päivän perästä on isänne painava teidät sydäntänsä vasten, uskokaa minun sanani."

"Oi, herra kapteini, kuinka voinen koskaan osoittaa teille kiitollisuuttani tuommoisesta uhrautuvaisuudesta? Millä tavoin voimme me, isäni ja minä, palkita teidän jalomielisyytenne?"

"Sen olen sanova teille tultuamme Englannin vesille" — vastasi reipas kapteini.

Jenny tarkasteli häntä hetkisen aikaa, loi sitte kyynelillä täytetyt silmänsä alas ja palasi hyttiinsä.

James oli toivonut että tämä nuori tyttö ei saisi mitään tietää isänsä hirvittävästä tilasta, ennenkuin isä olisi hyvässä turvassa; mutta tänä viimeisenä päivänä sattui eräs matruusi vastoin tahtoansa virkahtamaan jotakin, mikä hänelle ilmaisi koko totuuden. Vastaus Richmondin keskushallitukselta oli näet tullut edellisenä päivänä ratsastavaa kuriiria myöten, joka oli onnistunut pääsemään vihollisten etuvartijarivin läpi. Tämä vastaus sisälsi Jonathan Halliburtin kuolemantuomion, jonka mukaan tämä onneton kansalainen oli seuraavana aamuna ammuttava. Eikä viipynyt kauan, ennenkuin uutinen tästä tuomion täytäntöönpanosta levisi kaupungille ja viimein erään Delphinin matruusin muassa laivaan. Tämä mies kertoi uutisen kapteinille aavistamatta, että miss Halliburt seisoi niin likellä että kuuli kaikki. Neito päästi sydäntä vihlovan huudon ja kaatui tainnoksiin kannelle. James Playfair kantoi miss Jennyn hänen hyttiinsä, ja vasta pitkien ja vaivaloisten ponnistusten perästä onnistui hänen saada neiti jälleen tajuntaan virkoamaan.

Kun hän taas avasi silmänsä, näki hän nuoren kapteinin seisovan kumartuneena ylitsensä antaen sormi huulillansa merkin pysyä aivan ääneti. Hänellä oli vielä siksi itsensä hillitsemisvoimaa, että hän voi vaieta ja hillitä niitä tuskanhuutoja, jotka tahtoivat tunkeutua hänen rinnastaan. James Playfair kuiskasi hänen korvaansa:

"Jenny, kahden tunnin perästä isänne on turvassa luonanne, taikka myös olen minä saanut surmani koetellessani pelastaa häntä!"

Sitte lähti hän hytistä ja sanoi itsekseen:

"Ja nyt täytyy minun millä hinnalla hyvänsä pelastaa Halliburt, vaikka vapauttamisensa maksaisinkin omalla ja koko laivaväkeni hengellä!"

Ratkaiseva hetki oli nyt lähellä. Delphin oli jo aamulla saanut pumpulin ruumaansa, ja hiilihinkalotkin olivat täynnä. Alus, joka oli valmis lähtemään kahden tunnin perästä, oli jättänyt North Commercial varvin ja oli ankkurissa avoimella redillä. Se oli valmis käyttämään nousuvettä hyväksensä, ja nousuvesi oli tuleva kello 9 aikana illalla.

Kun James Playfair jätti miss Jennyn, löi kello 7 ja hän alkoi tehdä lähtöä. Aina tähän asti oli salaisuus mr Halliburtin suhteen ollut yksinomaisesti hänen, Crockstonin ja miss Jennyn hallussa, mutta kapteini näki nyt tarpeelliseksi antaa Mathewille tiedon asioista, minkä hän hetikohta tekikin.

"Niinkuin suvaitsette käskeä" — vastasi Mathew tekemättä minkäänlaisia esteitä — "siis kello 9 aikana?"

"Kello 9! Antakaa hetikohta lämmittää ja lämmittääkää aika lailla."

"Se on tapahtuva, kapteini."

"Delphin makaa varppi-ankkurissa. Me hakkaamme köyden poikki ja lähdemme heti, sekuntiakaan hukkaamatta."

"Aivan niin, kapteini."

"Panettakaa lyhty ison maston huippuun. Yö on pimeä ja me saamme sakean sumun. Meidän täytyy pitää varamme, ettemme eksyisi paluumatkallamme. Teidän täytyy siis vähäväliin soittaa kelloa 9:sästä alkaen."

"Käskynne noudatetaan säntillensä, kapteini."

"Ja nyt, rakas Mathew" — lisäsi James Playfair — "antakaa laittaa kevy-vene valmiiksi ja asettakaa siihen kuusi vankinta soutajaamme. Minä menen viipymättä White-Pointille. Minä jätän Jennyn teidän huostaanne niin kauaksi kuin olen poissa, ja Jumala meitä nyt auttakoon!"

"Jumala meitä auttakoon!" — vastasi Mathew.

Heti sen perästä antoi hän tarpeelliset käskyt virittää tuli koneuuniin ja laittaa vene lähtövalmiiksi. Muutamissa minuuteissa oli tämä tehty. Sanottuansa viimeiset jäähyväisensä miss Jennylle, astui James Playfair veneeseen ja laskiessaan laivasta ulos näki hän isoja, mustia savutupruja katoavan taivaan sakeaan sumuun.

Kaikki oli synkän pimeyden peitossa. Tuuli oli tyyntynyt. Kuolonhiljaisuus vallitsi avaralla ankkuripaikalla, jonka laineet näyttivät uneen vaipuneen. Muutamia tuskin nähtäviä valoja tuikki siellä ja täällä pimeässä. James Playfair oli ottanut peräsimen ja ohjasi venettänsä vakavalla kädellä White-Pointia kohti. Tätä matkaa oli noin kaksi peninkulmaa. James Playfair oli päivän kuluessa mitä tarkimmasti laskenut asemansa ja tutkinut kaikki karit, niin että hän suoraa linjaa osasi laskea Charlestonin nientä kohti.

Kello löi 8 Saint Philippissä, kun veneen keula-kokka törmäsi White-Pointia vasten. Siis piti vielä tunnin ajan odottaa, ennenkuin Crockstonin määräämä kellonlyönti oli kuuluva. Rantalaituri oli aivan tyhjä ihmisistä. Ainoastaan vahtimiehet etelä- ja itäpattereilla astuskelivat edes ja takaisin. James Playfair luki minuutit, mutta aika ei kulunut niin nopeasti kuin hänen malttamattomuutensa vaati.

Kello 8.30 kuului askeleen kapsetta. Kapteini jätti miehensä, jotka jäivät odottamaan aivot valmiina lähtöön, ja astui itse maihin. Mutta tuskin oli hän astunut kymmentä askelta, ennenkuin yhdytti yövahdiston, jossa oli yhteensä kaksikymmentä miestä. James sieppasi vyöltään revolverin, lujalla päätöksellä käyttäen sitä tarpeen vaatiessa. Mutta mitä hän olisi voinut tehdä kaikkia näitä sotilaita vastaan, jotka tulivat alas aina rantakajille saakka.

Patrullin johtaja tuli häntä vastaan ja kysyi, nähdessään veneen:

"Mikä vene tuo on?"

"Delphinin soutuvene" — vastasi kapteini.

"Ja kuka te olette?"

"Kapteini James Playfair."

"Kah, kun luulin jo teidän menneen ja olevan jo Charlestonin vesien ahtailla salmilla."

"Ei, vaan minä olen valmis purjehtimaan... ja minun pitäisi jo olla matkallakin... mutta..."

"Mutta?..." kysäsi patrullin johtaja kiihkeästi.

James Playfairin päähän pisti yhtäkkiä ajatus ja hän vastasi:

"Eräs matruuseistani istuu vankina linnassa ja minä olin tosiaankin unhottaa hänet tänne. Onneksi johtui se mieleeni, niin kauan kun vielä aikaa oli, ja minä olen lähettänyt muutamia miehiä häntä noutamaan."

"Vai niin, sekö veijari, jonka aiotte viedä Englantiin."

"Se juuri."

"Mutta olisihan sopinut hirttää hänet täällä yhtähyvin kuin kotonakin" — sanoi johtaja naurahdellen sukkeluudelleen.

"Sen hyvin teidänkin" — vastasi James Playfair — "mutta parempi on että kaikki käy laillista menoansa."

"Onnea siis, kapteini, mutta varokaa itseänne Morris-saaren pattereilta."

"Olkaa huoleti! Koska olen tullut sisään ilman esteettä, niin toivon pääseväni uloskin samalla lailla."

"Onnea matkalle, kapteini."

"Kiitos!"

Tuo vähäinen joukko meni sitte tiehensä, ja taas oli kaikki hiljaa rannalla.

Samalla kello löi 9. Tämä oli määrätty aika. James tunsi sydämensä lyövän ikäänkuin olisi se ollut haljeta. Vihellys vingahti ilman läpi. James vastasi siihen samalla lailla. Sitte odotti hän kuunnellen ja antoi kädellä matruuseille merkin pysyä hiljaa. Eräs mies ilmaantui, puettuna avaraan skotlantilaiskaapuun. Hän katseli ympärilleen kaikille suunnille. James Playfair riensi häntä vastaan.

"Mr Halliburt?" — kysyi kapteini.

"Minä se olen" — vastasi kaapuun puettu mies.

"Jumala olkoon kiitetty!" — huudahti James Playfair.

"Lähtekäämme laivaan silmänräpäystäkään viipymättä. Mutta missä Crockston on?"

"Crockston?" — kysäsi Halliburt kummastuneella äänellä. — "Mitä tarkoitatte?"

"Miestä, joka vapautti teidät ja toi teidät tänne, uskollinen palvelijanne Crockston."

"Mies, joka saatti minut tänne, on vanginvartija linnassa" — vastasi Halliburt.

"Vanginvartija!" — huudahti James Playfair.

Selvästi näkyi ettei hän ymmärtänyt puheesta niin mitään, ja tuhannet pahat aavistukset alkoivat häntä ahdistaa.

"Se on tietty, se on tietty, että se oli vanginvartija!" — virkahti eräs hyvin tunnettu ääni. "Vanginvartija nukkuu kuin pölkkö minun kopissani."

"Crockston! Sinäkö se olet?" — kysyi Halliburt.

"Minä se olen, herra, mutta hiljaa nyt! Sitte saatte tietää kaikki. Henkenne on vaarassa! Heti laivaan!"

Kaikki kolme astuivat veneeseen.

"Ulos maasta!" — huusi kapteini.

Kuusi airoa työnnettiin ulos yhtä aikaa.

"Eteenpäin!" — komensi James Playfair, ja vene viilsi kuin kala tietänsä Charlestonin sataman pimeillä laineilla.

IX.

Kahden tulen välissä.

Vene kuuden vahvan matruusin soutamana kiiti nyt lentävällä vauhdilla eteenpäin ankkuripaikalle. Sumu sakeni sakenemistaan, ja James Playfairin oli vaikea pitää oikeata suuntaa. Crockston oli istunut keulaan ja mr Halliburt peräpuolelle kapteinin viereen. Halliburt joka alussa oli hämmästyksissään nähdessänsä palvelijansa, yritti puhutella häntä, mutta tämä antoi käden viittauksella hänen ymmärtää, että tuli pysyä äänetönnä.

Kun vene muutamain minuuttien perästä oli avoimella ulkosatamalla, päätti Crockston ruveta pakinoimaan. Hän ymmärsi hyvin kyllä että Halliburt kantoi sydämessään kysymyksiä, joihin hän halusi vastausta.

"Niin, rakas herrani" — sanoi hän — "vanginvartija on nyt minun paikallani kopissani, jossa, hänen juuri tuodessa minulle illallista, annoin hänelle nyrkilläni pari oivallista puustia, toisen niskakuoppaan toisen vatsaa vasten huumauskeinoksi. Ajatelkaas mikä kiitollisuuden osoitus! Sitte otin hänen vaatteensa ja avaimensa, hain teidät ja vein teidät linnasta ulos sotamiesten nenäin edessä. Ei se ollut sen vaikeampaa!"

"Mutta missä tyttäreni on?" — kysyi Halliburt.

"Laivassa, joka on viepä teidät Englantiin."

"Tyttäreni täällä!" — huudahti amerikalainen, hypäten ylös paikaltansa.

"Hiljaa vain!" — vastasi Crockston. — "Muutamia minuuttia vielä, niin olemme pelastuneet."

Vene kiiti nuolen nopeudella pimeässä, vaikka hiukan onnen kaupalla. James Playfair ei voinut sumulta erottaa Delphinin lyhtyjä. Häntä epäilytti mitä suuntaa hänen tulisi noudattaa, sillä oli niin pimeä, että soutajat eivät nähneet edes airon kärkiä.

"Kuinkas käy, herra kapteini?" — kysyi Crockston.

"Kaiketi olemme jo soutaneet enemmän kuin puolitoista peninkulmaa" — vastasi kapteini. "Ettekö näe mitään, Crockston."

"En mitään, ja kuitenkin on minulla hyvät silmät. Mutta olkaa huoleti kyllä perille tulemme, ja linnassa ne eivät mitään aavista."

Nämä sanat olivat tuskin lausutut, kun raketti halkasi ilmaa ja räjähti suunnattoman korkealla.

"Merkki!" — huudahti James Playfair.

"Tuhat tulimmaista!" — arveli Crockston, "se varmaankin tulee linnasta."

Toinen ja vielä kolmaskin raketti viskattiin samaan suuntaan kuin ensimmäinen, ja miltei samassa silmänräpäyksessä annettiin yhdenlainen merkki peninkulman päästä keulan puolella.

"Tuo tulee Fort Sumterista" — äännähti Crockston — "ja on merkinä että joku on karannut, Soutakaa, soutakaa, pojat! Kaikki on ilmi."

"Vetäkää kaikin voimin, ystäväni", — huusi James Playfair kehoittaen matruusiansa. — "Nuo raketit ovat näyttäneet minulle tien. Emme ole seitsemää sataa metriä Delphinistä. Hiljaa, minä kuulen kellon äänen laivasta. Saatte kaksikymmentä puntaa, jos olemme viidessä minuutissa perillä."

Matruusit kiidättivät venettä semmoisella vauhdilla, että se tuskin näytti viistävän laineita. Kaikkein sydämmet sykkivät levottomina. Kanuunanlaukaus kuului kaupungista päin, ja kahdenkymmenen sylen päässä veneestä Crockston paremmin kuuli kuin näki jonkun kappaleen, joka arvattavasti oli kuula, kiitävän nopeasti ohitse.

Samassa silmänräpäyksessä soitettiin kaikin voimin Delphinin kelloa. Päämäärää tultiin yhä likemmä. Vielä muutamia aironvetoja, ja vene laski laivan kylkeen. Moniaita sekuntia vielä ja Jenny oli isänsä sylissä.

Vene hinattiin heti ylös, ja James Playfair riensi komantosillalle.

"Mathew, onko meillä tarpeeksi asti höyryä?"

"On, kapteini."

"Ankkuritouvi poikki ja eteenpäin täydellä voimalla!"

Muutamia silmänräpäyksiä sen perästä työnsivät molemmat propellit laivaa pääväylää kohti kiidättäen sitä siten loitommaksi Sumter-linnasta.

"Mathew" — sanoi Playfair — "me emme voi ajatella mennä väylää myöten Sullivan-saaren vieritse, sillä silloin tulemme suoraan liittoutuneitten tulen alle. Siis purjehdimme niin liki ulkosataman oikeata puolta kuin mahdollista, valmiina ottamaan vastaan kuulan yhdysvaltalaisten pattereista. Onko teillä luotettava mies peräsिमessä?"

"On, kapteini."

"Antakaa sammuttaa valkeat ja lyhdyt laivassa. Kovin vahva valo hohtaa jo koneestakin, mutta sitä ei voi estää."

Tämän puhelun aikana meni Delphin eteenpäin tavattomalla nopeudella, mutta liikehtiessään päästäksensä Charlestonin sataman oikean rannan puolelle, oli sen täytynyt seurata väylää, mikä joka silmänräpäys vei sen yhä likemmä Sumter-linnaa, eikä se ollut enempää kuin puolen peninkulman päässä siitä, kun kaikki ampumareijat yhdellä haavaa välähtivät ja kuulasade hirmuisten pamausten seuraamana lensi aluksen keulan editse.

"Liika varhain, poropeukalot! — äännähti James Playfair naurahdellen. Lämmittäjä, lisää höyryä! meidän täytyy syöksiä kahden ampuvan patterin välitse!"

Lämmittäjät ahtoivat uunit täpötäyteen, ja Delphin tärisi jokaisessa saumassansa, koneen tehdessä työtä niinkuin olisi se ollut vimmattu.

Samassa kuului vielä pamaus ja uusi projektiili-sade viuhahti höyrylaivan perän sivutse.

"Liika myöhään, naudat!" — huudahti kapteini oikein ärjäisten.

Crockston, joka silloin juuri tuli perän puolelta, arveli:

"Se oli numero yksi! — Muutamia minuuttia vielä niin olemme kuitit liittoutuneista."

"Ettekö siis luulekaan meillä olevan enää mitään peljättävänä Sumter-linnasta?" — kysyi James Playfair.

"En, ei vähintäkään sieltä, mutta kyllä sitä vastoin Moultrie-linnasta Sullivan saaren viimeisessä niemennessä. Mutta siellä taas niillä vain on puolen minutin aika siepataksensa meidät, ja silloin täytyy heidän pitää varansa oikealla silmänräpäyksellä ja tähdätä oikein, muuten eivät osaa meihin. Me lähenemme linnaa yhä."

"Sumter-linnan asema sallii meidän laskea suoraan pääväylälle. Paahtakaa päälle enemmän tulta."

Näyttipä melkein siltä kuin James Playfair itse olisi komentanut tulta, sillä juuri samassa silmänräpäyksessä valaisi linnaa kolmenkertainen viiru tulenleimauksia. Hirmuinen pamaus kuului, jota seurasi kauhea ratina laivalla.

"Tällä kertaa osasivat" — sanoi Crockston.

"Mathew" — huusi kapteini ensimmäiselle perämiehelle, joka seiso keulan puolessa — "kuinka kävi?"

"Klyyväri-puomi meni mereen."

"Haavoittuiko kukaan?"

"Ei, kapteini."

"No, sitte huolin lempeja taklingista. Pidä suoraan pääväylälle päin ja laske saarta kohti!"

"Saittepa pitkän nenän, eteläläiset" — huudahti Crockston — "ja jos meidän välttämättömästi pitää saada muutamia kuulia runkoomme, niin pidän Yhdysvaltojen kuulia parempina. Ne ovat helpommat sulattaa."

Kaikki vaara ei kumminkaan vielä ollut ohitse, eikä Delphin saattanut vielä luulla päässeensä eheänä tästä leikistä, sillä jos Morris-saari ei ollutkaan varustettu niin hirvittäväillä tykeillä, kuin muutamia kuukausia myöhemmin, niin sen kanuunat ja mörssarit yhtähyvin taisivat helposti ampuu aluksen semmoisen kuin Delphin upoksiin.

Yhdysvaltalaiset saarella ja piirityslaivat olivat Sumter- ja Moultrie-linnain tulesta tulleet hälytetyksi. Piirittäjät eivät voineet millään muotoa käsittää syytä tähän yölliseen hyökkäykseen, joka ei näyttänyt heitä tarkoittavan. Mutta yhtähyvin luulivat he pitävänsä olla ja olivatkin valmiit vastaamaan.

Tätä James Playfair ajattelikin mennessään noiden ahtaiden vesien kautta Morris-saaren vieritse, ja hänellä oli syytä peljätä, sillä neljännestantin päästä nähtiin pimeällä taivaalla tulijuovia. Pieniä pommia porahdelti sateena höyrylaivan ympärille veteen, joka pärskyi laivanpartaan yli. Muutamia niistä putosi Delphinin kannellekin, mutta kannallensa, mikä pelasti aluksen tietystä häviöstä.

Näiden pommien olisi, kuten sittemmin tultiin havaitsemaan, pitänyt räjähtää sadoiksi kappaleiksi ja peittää sadankahdenkymmenen neliöjalan alan kreikkalaisella tulella, jota ei kukaan olisi voinut sammuttaa ja joka olisi palanut kaksikymmentä minuuttia. Yksi ainoa sellainen pommi olisi pistänyt aluksen tuleen. Onneksi Delphinille olivat ne äskettäin keksityt ja siis vielä sangen vajanaiset. Kun pommi kerta oli viskattu, pysyi sen akseli kiepomisliikuntansa voimasta alinomaa yhtäsuuntaisena ja siis kallellaan vedenpintaa kohti, joten se pudotessaan iski kannallaan sen sijaan että se olisi iskenyt huipullaan, johon räjähdysaine oli pantuna. Tämä vaillinaisuus keksinnössä yksistään pelasti Delphinin varmasta häviöstä. Nämä vähäpainoiset pommit eivät tehneet pudotessaan alukselle mitään mainittavaa vahinkoa, vaan se pitkitti korkealle pingoitettulla höyryllä tynesti matkaansa ahtaassa kulkuväylässä.

Sinä hetkenä ja vasten kapteinin kovaa kieltoa tulivat Mr Halliburt ja hänen tyttärensä ylös James Playfairin luo peräkannelle. Kapteini tahtoi pakoittaa heitä palaamaan hytteihinsä, mutta miss Jenny selitti tahtovansa jäädä hänen luoksensa.

Halliburt, joka juuri oli saanut tiedon pelastajansa jalomielisyydestä, puristi vaan liikutettuna hänen kättänsä voimatta saada sanaakaan sanotuksi.

Delphin meni nyt suurella nopeudella aavaa merta kohti. Sen ei tarvinnut enempää kuin kolme peninkulmaa vielä laskea tätä väylää ollaksensa Atlantin ulapalla. Jos salmessa ei olisi risteilijöitä, kun Delphin purjehti sinne, niin se olisi pelastunut, James Playfair tunsi ihmeellisen hyvästi Charlestonin lahden ja hän ohjasi laivaansa ihmeteltävällä tarkkuudella pimeydestä huolimatta. Hänellä oli siis täysi syy toivoa että hänen rohkea yrityksensä onnistuisi, kun samassa eräs matruusi keulanpuolelta huusi:

"Purjehtija!"

"Purjehtijako?" — huudahti kapteini.

"Vasemman puolisen looringin puolella."

Nyt näkyi sumun läpi iso regatti, joka näytti aikovan sulkea sataman suun ja estää Delphinin kulun. Siis oli, maksoi mitä maksoi, parempi vauhti saatava, muuten oli kaikki hukassa.

"Ruori oikeaan!" — huusi kapteini.

Sitte hyökkäsi hän komentosillalle, joka oli koneen päällä. Hänen käskystään tehtiin toinen potkuri vaikuttamattomaksi, ja Delphin teki yhdellä ainoalla propellilla ihmeellisen jyrkän pyöräyksen. Se oli sillä tavoin välttynyt hyökkäämästä yhdysvaltalais-regattia kohti ja meni niin kuin sekin kulkuväylän suulle päin. Nyt se oli nopeus vaan, jonka piti ratkaista asia.

James Playfair ymmärsi, että siinä riippui hänen, miss Jennyn, tämän isän ja laivaväen pelastus. Rekatti oli melkoisen matkaa edellä Delphiniä. Sen mustasta savusta, joka savutorvesta tuprusi, saattoi nähdä, että se voimansa mukaan ponnisti höyryä. James Playfair ei ollut se, joka tahtoi jäädä alakynteen sellaisessa.

"Kuinka korkealla on höyry?" — kysyi hän koneenhoitajalta.

"Mahdollisen korkein ponnistus" — vastasi tämä — "höyry pursuaa ulos varaventtiilien kautta."

"Venttiilit kiinni!" — komensi kapteini.

Hänen käskynsä noudatettiin säntillään, vaikka alus olisi voinutkin ilmaan lentää.

Delphinin kulku kävi yhä nopeammaksi ja pistonit kävivät hirvittäväällä nopeudella, kaikki koneen osat ja levyt tärisivät näitten kiihkeitten sysäysten vaikutuksesta; se oli nähtävä, joka olisi voinut saattaa paatuneimmankin sydämmen kauhistumaan.

"Kivottakaa höyryä, kivottakaa!" — huusi James Playfair ehtimiseen.

"Mahdotonta" — vastasi koneenhoitaja, "venttiilit ovat hengen pitävästi suljetut. Uunit ovat täynnä aina luukkuihin asti."

"Mitä se tekee? Mättäkää sisään väkiviinassa kastettua pumpulia. Meidän täytyy mistä hinnasta hyvänsä päästä tuon kirotn fregatin edelle."

Nämät sanat kuultuansa katsahivat rohkeimmatkin matruusit toisiansa silmiin, kuitenkin he eivät häikäilleet. Muutamia pumpulipakkoja viskattiin alas konehuoneeseen, kostutettiin läpimäräksi väkiviinalla ja työnnettiin sitte ei ilman vaaratta, tulipunaisiksi kuumennettuihin uuneihin. Liekkien räiske esti lämmittäjät kuulemasta toisiansa. Ennen pitkää olivat paahto-uunit tulipunaiset, pistonit tekivät työtä kuin rautatien veturi-pistonit, manometerit osoittivat suunnatonta painoa, alus lensi aaltojen päällitse, saumat natisivat, ja savutorvista tuprusi tulta ja savua kauheasti. Delphin oli joutunut hirvittävään, huimaavaan vauhtiin, mutta se pääsikin fregatista sivu ja jätti sen kauas jälkeensä, ja kymmenen minutin päästä oli se ulkona väylästä.

"Pelastunut!" — huudahti kapteini.

"Pelastuneet!" — vastasi laivaväki taputellen käsiänsä.

Charlestonin valotorni alkoi jo kadota lounaasen. Sen tulien välke himmentyi, ja jo luultiin oltavan kaukana kaikesta vaarasta, kun pommi, viskattu eräästä aukealla merellä risteilevästä kanuunaveneestä, viuhahti pimeässä ilmassa. Helppo oli seurata sen rataa, sen tulipyrstön johdolla,

jonka se jätti jälkeensä.

Tässä silmänräpäyksessä nousi kauhu ja levottomuus, jota on mahdoton selittää. Kaikki olivat ääneti, kauhistuksella katsellen projektiilin tekemää kaarta. Ei mitään voitu tehdä sen välttämiseksi, ja puolen minuutin perästä putosi se Delphinin keulalle.

Matruusit säikähdyksissään pakenivat perän puoleen, eikä yksikään uskaltanut askeltakaan liikahtaa tuliputken purskuttaissa hirvittävää tultansa.

Mutta yksi ainoa, urhein heistä kaikista, hyökkäsi tätä peljättävää hävityskonetta kohti.

Se oli Crockston! Hän kaappasi pommin vahvoihin käsiinsä, jolla aikaa tuhansia kipinöitä räiski tuliputkesta ulos, ja viskasi sen melkein ylikuonnolliselta näyttävällä voimalla mereen.

Pommi oli tuskin ennättänyt vedenpintaan, kun se räjähti hirmuisella paukauksella.

"Hurraa; hurraa!" — huusi yhteen ääneen koko laivaväki, ja Crockston hieroi vaan kämmeniänsä.

Kohta sen jälkeen kynti höyryalus Atlantin meren laineita. Amerikan rannikko katosi katoamistansa pimeään, ja kaukaiset tulet, jotka risteilivät taivaanrannalla, osoittivat, että ottelu oli yleinen Morris-saaren patterien ja Charlestonin sataman linnoitusten välillä.

X.

Kotiintulo.

Seuraavana aamuna auringon noustessa oli Amerikan rannikko kadonnut näkyvistä. Laivaa ei näkynyt ilman rannalla, ja Delphin, joka oli heikentänyt vauhtiensa, meni nyt huoleti Bermudas-saaria kohti.

Paluumatka ei ollut mistään merkillinen, ja kymmenen päivää siitä kun Delphin oli lähtenyt Charlestonista, alkoi Irlannin rannikko nousta näkyviin.

Kapteenin ja Jennyn välillä oli ystävyys syntynyt, jonka vähimminkin tarkkanäköiset ihmiset jo ennakkolta olisivat voineet aavistaa. Mitenkähän Halliburt taisikaan osoittaa kiitollisuuttansa siitä alttiiksiantavaisuudesta, minkä hänen pelastajansa oli osoittanut, muutoin kuin saattamalla hänen onnellisimmaksi ihmiseksi maan päällä?

James Playfair ei malttanut odottaa siksi kuin pääsisi Englannin kulkuvesille, ennenkuin hän miss Jennylle ja hänen isällensä ilmaisi ne tunteet, jotka olivat vallanneet hänen sydämensä, ja jos saapi uskoa Crockstonin sanoja, vastaanotti miss Jenny tämän tunnustuksen ilolla, jota hän ei koettanutkaan salata.

Seuraus tästä oli, että jonkun ajan kuluttua tämän jälkeen melkoinen ihmisjoukko oli kokoontunut Saint Mungon, Glasgowin vanhan tuomiokirkon raskaiden holvien alla. Siellä nähtiin merimiehiä, kauppiaita, tehtailijoita, virkamiehiä sekä kansaa kaikenlaista. Urhea Crockston oli todistajana miss Jennylle, joka oli morsiameksi puettuna, ja tuo kunnan mies itse välkkyi omenankarvaisessa hännystakissa kullattuine nappineen. Setä Vincent seisoj uljaana veljensä pojan vieressä.

Nyt vietettiin näet James Playfairin, kauppahuone Vincent Playfairin ja Kumpp:n yhdysmiehen Glasgowissa, ja miss Jenny Halliburtin Bostonista vihkiäisiä.

Juhlallisuus oli komea ja loistava. Jokainen tuns Delphinin historian ja arveli tämän nuoren kapteenin kyllä ansainneen semmoisen palkinnon jalomielisestä teostansa. Itse oli hän ainoa, joka piti itsensä tulleen ylenmäärin palkituksi.

Illalla piti setä Vincent loistavat pidot, suuret hääillalliset ja tanssit, ja shillinginrahoja jaettiin Gordon-kadulle kerääntyneelle ihmislaumalle.

Näissä muistettavissa pidoissa ahmi Crockston ruokia ja juomia ihmeteltävissä määrin, kumminkaan nauttimatta niitä soveliaisuuden rajain yli.

Itsekukin oli onnellinen näissä häissä, mitkä omasta onnestaan, mitkä toisten, joka ei aina tapahdu tällaisissa tilaisuuksissa.

Myöhemmin illalla vieraiden mentyä pois, James Playfair syleili setäänsä ja suuteli häntä molemmille poskille sanoen.

"No kuinkas teistä nyt tuntuu, setä?"

"Niin, entäs sinusta itsestäsi, James?"

"Oletteko tyytyväinen siihen verrattomaan lastiin, minkä olen tuonut Delphinissä?" — kysyi kapteini Playfair, osoittaen uskaliaaseen, nuoreen rouvaansa.

"Sen kyllä uskon!" — vastasi tuo ammattiinsa tuiki kiintynyt kauppias. — "Pumpulin olen jo myönyt kolmensadan seitsemänkymmenen viiden prosentin voitolla."

*** END OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK SAARRON MURTAJA ***

Updated editions will replace the previous one—the old editions will be renamed.

Creating the works from print editions not protected by U.S. copyright law means that no one owns a United States copyright in these works, so the Foundation (and you!) can copy and distribute it in the United States without permission and without paying copyright royalties. Special rules, set forth in the General Terms of Use part of this license, apply to copying and distributing Project Gutenberg™ electronic works to protect the PROJECT GUTENBERG™ concept and trademark. Project Gutenberg is a registered trademark, and may not be used if you charge for an eBook, except by following the terms of the trademark license, including paying royalties for use of the Project Gutenberg trademark. If you do not charge anything for copies of this eBook, complying with the trademark license is very easy. You may use this eBook for nearly any purpose such as creation of derivative works, reports, performances and research. Project Gutenberg eBooks may be modified and printed and given away—you may do practically ANYTHING in the United States with eBooks not protected by U.S. copyright law. Redistribution is subject to the trademark license, especially commercial redistribution.

START: FULL LICENSE
THE FULL PROJECT GUTENBERG LICENSE
PLEASE READ THIS BEFORE YOU DISTRIBUTE OR USE THIS WORK

To protect the Project Gutenberg™ mission of promoting the free distribution of electronic works, by using or distributing this work (or any other work associated in any way with the phrase "Project Gutenberg"), you agree to comply with all the terms of the Full Project Gutenberg™ License available with this file or online at www.gutenberg.org/license.

Section 1. General Terms of Use and Redistributing Project Gutenberg™ electronic works

1.A. By reading or using any part of this Project Gutenberg™ electronic work, you indicate that you have read, understand, agree to and accept all the terms of this license and intellectual property (trademark/copyright) agreement. If you do not agree to abide by all the terms of this agreement, you must cease using and return or destroy all copies of Project Gutenberg™ electronic works in your possession. If you paid a fee for obtaining a copy of or access to a Project Gutenberg™ electronic work and you do not agree to be bound by the terms of this agreement, you may obtain a refund from the person or entity to whom you paid the fee as set forth in paragraph 1.E.8.

1.B. "Project Gutenberg" is a registered trademark. It may only be used on or associated in any way with an electronic work by people who agree to be bound by the terms of this agreement. There are a few things that you can do with most Project Gutenberg™ electronic works even without complying with the full terms of this agreement. See paragraph 1.C below. There are a lot of things you can do with Project Gutenberg™ electronic works if you follow the terms of this agreement and help preserve free future access to Project Gutenberg™ electronic works. See paragraph 1.E below.

1.C. The Project Gutenberg Literary Archive Foundation ("the Foundation" or PGLAF), owns a compilation copyright in the collection of Project Gutenberg™ electronic works. Nearly all the individual works in the collection are in the public domain in the United States. If an individual work is unprotected by copyright law in the United States and you are located in the United States, we do not claim a right to prevent you from copying, distributing, performing, displaying or creating derivative works based on the work as long as all references to Project Gutenberg are removed. Of course, we hope that you will support the Project Gutenberg™ mission of promoting free access to electronic works by freely sharing Project Gutenberg™ works in compliance with the terms of this agreement for keeping the Project Gutenberg™ name associated with the work. You can easily comply with the terms of this agreement by keeping this work in the same format with its attached full Project Gutenberg™ License when you share it without charge with others.

1.D. The copyright laws of the place where you are located also govern what you can do with this work. Copyright laws in most countries are in a constant state of change. If you are outside the

United States, check the laws of your country in addition to the terms of this agreement before downloading, copying, displaying, performing, distributing or creating derivative works based on this work or any other Project Gutenberg™ work. The Foundation makes no representations concerning the copyright status of any work in any country other than the United States.

1.E. Unless you have removed all references to Project Gutenberg:

1.E.1. The following sentence, with active links to, or other immediate access to, the full Project Gutenberg™ License must appear prominently whenever any copy of a Project Gutenberg™ work (any work on which the phrase “Project Gutenberg” appears, or with which the phrase “Project Gutenberg” is associated) is accessed, displayed, performed, viewed, copied or distributed:

This eBook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you will have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

1.E.2. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is derived from texts not protected by U.S. copyright law (does not contain a notice indicating that it is posted with permission of the copyright holder), the work can be copied and distributed to anyone in the United States without paying any fees or charges. If you are redistributing or providing access to a work with the phrase “Project Gutenberg” associated with or appearing on the work, you must comply either with the requirements of paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 or obtain permission for the use of the work and the Project Gutenberg™ trademark as set forth in paragraphs 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.3. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is posted with the permission of the copyright holder, your use and distribution must comply with both paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 and any additional terms imposed by the copyright holder. Additional terms will be linked to the Project Gutenberg™ License for all works posted with the permission of the copyright holder found at the beginning of this work.

1.E.4. Do not unlink or detach or remove the full Project Gutenberg™ License terms from this work, or any files containing a part of this work or any other work associated with Project Gutenberg™.

1.E.5. Do not copy, display, perform, distribute or redistribute this electronic work, or any part of this electronic work, without prominently displaying the sentence set forth in paragraph 1.E.1 with active links or immediate access to the full terms of the Project Gutenberg™ License.

1.E.6. You may convert to and distribute this work in any binary, compressed, marked up, nonproprietary or proprietary form, including any word processing or hypertext form. However, if you provide access to or distribute copies of a Project Gutenberg™ work in a format other than “Plain Vanilla ASCII” or other format used in the official version posted on the official Project Gutenberg™ website (www.gutenberg.org), you must, at no additional cost, fee or expense to the user, provide a copy, a means of exporting a copy, or a means of obtaining a copy upon request, of the work in its original “Plain Vanilla ASCII” or other form. Any alternate format must include the full Project Gutenberg™ License as specified in paragraph 1.E.1.

1.E.7. Do not charge a fee for access to, viewing, displaying, performing, copying or distributing any Project Gutenberg™ works unless you comply with paragraph 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.8. You may charge a reasonable fee for copies of or providing access to or distributing Project Gutenberg™ electronic works provided that:

- You pay a royalty fee of 20% of the gross profits you derive from the use of Project Gutenberg™ works calculated using the method you already use to calculate your applicable taxes. The fee is owed to the owner of the Project Gutenberg™ trademark, but he has agreed to donate royalties under this paragraph to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation. Royalty payments must be paid within 60 days following each date on which you prepare (or are legally required to prepare) your periodic tax returns. Royalty payments should be clearly marked as such and sent to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation at the address specified in Section 4, “Information about donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation.”
- You provide a full refund of any money paid by a user who notifies you in writing (or by e-mail) within 30 days of receipt that s/he does not agree to the terms of the full Project Gutenberg™ License. You must require such a user to return or destroy all copies of the works possessed in a physical medium and discontinue all use of and all access to other copies of Project Gutenberg™ works.
- You provide, in accordance with paragraph 1.F.3, a full refund of any money paid for a work or a replacement copy, if a defect in the electronic work is discovered and reported to you within 90 days of receipt of the work.
- You comply with all other terms of this agreement for free distribution of Project Gutenberg™ works.

1.E.9. If you wish to charge a fee or distribute a Project Gutenberg™ electronic work or group of

works on different terms than are set forth in this agreement, you must obtain permission in writing from the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the manager of the Project Gutenberg™ trademark. Contact the Foundation as set forth in Section 3 below.

1.F.

1.F.1. Project Gutenberg volunteers and employees expend considerable effort to identify, do copyright research on, transcribe and proofread works not protected by U.S. copyright law in creating the Project Gutenberg™ collection. Despite these efforts, Project Gutenberg™ electronic works, and the medium on which they may be stored, may contain “Defects,” such as, but not limited to, incomplete, inaccurate or corrupt data, transcription errors, a copyright or other intellectual property infringement, a defective or damaged disk or other medium, a computer virus, or computer codes that damage or cannot be read by your equipment.

1.F.2. LIMITED WARRANTY, DISCLAIMER OF DAMAGES - Except for the “Right of Replacement or Refund” described in paragraph 1.F.3, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the owner of the Project Gutenberg™ trademark, and any other party distributing a Project Gutenberg™ electronic work under this agreement, disclaim all liability to you for damages, costs and expenses, including legal fees. YOU AGREE THAT YOU HAVE NO REMEDIES FOR NEGLIGENCE, STRICT LIABILITY, BREACH OF WARRANTY OR BREACH OF CONTRACT EXCEPT THOSE PROVIDED IN PARAGRAPH 1.F.3. YOU AGREE THAT THE FOUNDATION, THE TRADEMARK OWNER, AND ANY DISTRIBUTOR UNDER THIS AGREEMENT WILL NOT BE LIABLE TO YOU FOR ACTUAL, DIRECT, INDIRECT, CONSEQUENTIAL, PUNITIVE OR INCIDENTAL DAMAGES EVEN IF YOU GIVE NOTICE OF THE POSSIBILITY OF SUCH DAMAGE.

1.F.3. LIMITED RIGHT OF REPLACEMENT OR REFUND - If you discover a defect in this electronic work within 90 days of receiving it, you can receive a refund of the money (if any) you paid for it by sending a written explanation to the person you received the work from. If you received the work on a physical medium, you must return the medium with your written explanation. The person or entity that provided you with the defective work may elect to provide a replacement copy in lieu of a refund. If you received the work electronically, the person or entity providing it to you may choose to give you a second opportunity to receive the work electronically in lieu of a refund. If the second copy is also defective, you may demand a refund in writing without further opportunities to fix the problem.

1.F.4. Except for the limited right of replacement or refund set forth in paragraph 1.F.3, this work is provided to you ‘AS-IS’, WITH NO OTHER WARRANTIES OF ANY KIND, EXPRESS OR IMPLIED, INCLUDING BUT NOT LIMITED TO WARRANTIES OF MERCHANTABILITY OR FITNESS FOR ANY PURPOSE.

1.F.5. Some states do not allow disclaimers of certain implied warranties or the exclusion or limitation of certain types of damages. If any disclaimer or limitation set forth in this agreement violates the law of the state applicable to this agreement, the agreement shall be interpreted to make the maximum disclaimer or limitation permitted by the applicable state law. The invalidity or unenforceability of any provision of this agreement shall not void the remaining provisions.

1.F.6. INDEMNITY - You agree to indemnify and hold the Foundation, the trademark owner, any agent or employee of the Foundation, anyone providing copies of Project Gutenberg™ electronic works in accordance with this agreement, and any volunteers associated with the production, promotion and distribution of Project Gutenberg™ electronic works, harmless from all liability, costs and expenses, including legal fees, that arise directly or indirectly from any of the following which you do or cause to occur: (a) distribution of this or any Project Gutenberg™ work, (b) alteration, modification, or additions or deletions to any Project Gutenberg™ work, and (c) any Defect you cause.

Section 2. Information about the Mission of Project Gutenberg™

Project Gutenberg™ is synonymous with the free distribution of electronic works in formats readable by the widest variety of computers including obsolete, old, middle-aged and new computers. It exists because of the efforts of hundreds of volunteers and donations from people in all walks of life.

Volunteers and financial support to provide volunteers with the assistance they need are critical to reaching Project Gutenberg™’s goals and ensuring that the Project Gutenberg™ collection will remain freely available for generations to come. In 2001, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation was created to provide a secure and permanent future for Project Gutenberg™ and future generations. To learn more about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and how your efforts and donations can help, see Sections 3 and 4 and the Foundation information page at www.gutenberg.org.

Section 3. Information about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

The Project Gutenberg Literary Archive Foundation is a non-profit 501(c)(3) educational corporation organized under the laws of the state of Mississippi and granted tax exempt status by the Internal Revenue Service. The Foundation’s EIN or federal tax identification number is 64-

6221541. Contributions to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation are tax deductible to the full extent permitted by U.S. federal laws and your state's laws.

The Foundation's business office is located at 809 North 1500 West, Salt Lake City, UT 84116, (801) 596-1887. Email contact links and up to date contact information can be found at the Foundation's website and official page at www.gutenberg.org/contact

Section 4. Information about Donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

Project Gutenberg™ depends upon and cannot survive without widespread public support and donations to carry out its mission of increasing the number of public domain and licensed works that can be freely distributed in machine-readable form accessible by the widest array of equipment including outdated equipment. Many small donations (\$1 to \$5,000) are particularly important to maintaining tax exempt status with the IRS.

The Foundation is committed to complying with the laws regulating charities and charitable donations in all 50 states of the United States. Compliance requirements are not uniform and it takes a considerable effort, much paperwork and many fees to meet and keep up with these requirements. We do not solicit donations in locations where we have not received written confirmation of compliance. To SEND DONATIONS or determine the status of compliance for any particular state visit www.gutenberg.org/donate.

While we cannot and do not solicit contributions from states where we have not met the solicitation requirements, we know of no prohibition against accepting unsolicited donations from donors in such states who approach us with offers to donate.

International donations are gratefully accepted, but we cannot make any statements concerning tax treatment of donations received from outside the United States. U.S. laws alone swamp our small staff.

Please check the Project Gutenberg web pages for current donation methods and addresses. Donations are accepted in a number of other ways including checks, online payments and credit card donations. To donate, please visit: www.gutenberg.org/donate

Section 5. General Information About Project Gutenberg™ electronic works

Professor Michael S. Hart was the originator of the Project Gutenberg™ concept of a library of electronic works that could be freely shared with anyone. For forty years, he produced and distributed Project Gutenberg™ eBooks with only a loose network of volunteer support.

Project Gutenberg™ eBooks are often created from several printed editions, all of which are confirmed as not protected by copyright in the U.S. unless a copyright notice is included. Thus, we do not necessarily keep eBooks in compliance with any particular paper edition.

Most people start at our website which has the main PG search facility: www.gutenberg.org.

This website includes information about Project Gutenberg™, including how to make donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, how to help produce our new eBooks, and how to subscribe to our email newsletter to hear about new eBooks.